

Ogólne warunki kompleksowego ubezpieczenia „PZU DORADCA”

ustalone uchwałą Nr UZ/706/2007 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. z dnia 13 grudnia 2007 r. ze zmianami ustalonymi uchwałą Nr UZ/569/2009 z dnia 29 grudnia 2009 r.

SPIS TREŚCI.....	Str.
Postanowienia wstępne	1
Definicje	2
Rozdział I Ubezpieczenie mienia od ognia i innych żywiołów	4
Rozdział II Ubezpieczenie od kradzieży z włamaniem i rabunku	6
Rozdział III Ubezpieczenie szyb i innych przedmiotów od stłuczenia (rozbicia)	8
Rozdział IV Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej	8
Rozdział V Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego	11
Rozdział VI Ubezpieczenie mienia w transporcie krajowym (cargo)	12
Rozdział VII Ubezpieczenie assistance	13
Rozdział VIII Postanowienia wspólne	14
Wyłączenia wspólne	14
Zawarcie umowy ubezpieczenia	15
Początek i koniec odpowiedzialności	15
Prawa i obowiązki stron	16
Ustalenie rozmiaru szkody	18
Ustalenie wysokości odszkodowania	18
Postępowanie w razie powołania rzeczoznawców	19
Wypłata odszkodowania	19
Zabezpieczenie praw regresowych	19
Podwójne ubezpieczenie	20
Właściwość sądu	20
Rozdział IX Klauzule dodatkowe	20
Klauzula ubezpieczenia przepięć	20
Klauzula ubezpieczenia rozmrożenia towarów	20
Klauzula ubezpieczenia wandalizmu (dewastacji)	20
Klauzula ubezpieczenia aktów terroryzmu	21
Klauzula ubezpieczenia dodatkowych kosztów działalności gospodarczej	21
Klauzula ubezpieczenia stałych kosztów działalności gospodarczej	21
Klauzula ubezpieczenia drobnych prac remontowo-budowlanych	23
Klauzula ubezpieczenia kosztów odtworzenia dokumentacji	23
Klauzula ubezpieczenia sprzętu przenośnego pozostawionego bez stałego dozoru	23
Klauzula ubezpieczenia sprzętu przenośnego poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej	23
Klauzula ubezpieczenia załadunku i wyładunku	24
Postanowienia końcowe	24

§ 1. POSTANOWIENIA WSTĘPNE

- Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia (zwane dalej OWU) stosuje się w umowach ubezpieczenia zawieranych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. (zwany dalej PZU SA) z Ubezpieczającym.
- Warunkiem zawarcia umowy kompleksowego ubezpieczenia jest objęcie tą umową mienia od ryzyka ognia i innych żywiołów i co najmniej jednego dowolnie wybranego ryzyka spośród wymienionych w ust. 3 pkt 1–5.
- W ramach ubezpieczenia Ubezpieczający może ponadto ubezpieczyć:
  - mienie od kradzieży z włamaniem i rabunku,
  - szyby i inne przedmioty od stłuczenia,
  - odpowiedzialność cywilną (OC) w wariantach bazowym albo w wariantach bazowym rozszerzonym o wybrane warianty:
    - odpowiedzialność cywilną za produkt,
    - odpowiedzialność cywilną najemcy,
    - odpowiedzialność cywilną za szkody w mieniu powierzonym do obróbki, naprawy, czyszczenia lub innych czynności (usług) wykonywanych w ramach działalności prowadzonej przez Ubezpieczającego,
  - odpowiedzialność cywilną pracodawcy,
  - odpowiedzialność cywilną za szkody w pojazdach oddanych w celu wykonania naprawy, czyszczenia,
  - rozszerzenie zakresu terytorialnego o szkody powstałe na terenie całego świata z wyłączeniem USA i Kanady,
- Przedmiotem ubezpieczenia jest mienie stanowiące własność bądź będące w posiadaniu Ubezpieczonego na podstawie innego tytułu prawnego, pozostające w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz odpowiedzialność cywilna za szkody wyrządzone osobom trzecim w związku z tą działalnością lub posiadaniem mieniem używanym w tej działalności.
- Ubezpieczeniem objęte jest mienie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia (miejsce ubezpieczenia), a w przypadku ubezpieczenia wartości pieniężnych i mienia
  - sprzęt elektroniczny,
  - mienie w transporcie krajowym (cargo),
  - usługi assistance.

PZU

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna, al. Jana Pawła II 24, 00-133 Warszawa zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy XII Wydział Gospodarczy, KRS 0000009831, NIP 526-025-10-49, wysokość kapitału zakładowego: 86 352 300, 00 zł, kapitał wpłacony w całości

- w transporcie, również w innym miejscu Rzeczypospolitej Polskiej związanym z wykonywaniem transportu.
6. Pod warunkiem pisemnego poinformowania PZU SA, ochroną ubezpieczeniową objęte jest również mienie w miejscu, do którego zostało przeniesione przez Ubezpieczonego z miejsca ubezpieczenia w związku z bezpośrednim narażeniem na powstanie szkody objętej ochroną zgodnie z niniejszymi OWU. Mienie jest objęte ochroną w nowym miejscu, do którego zostało przeniesione, przez okres nie dłuższy niż 30 dni od daty przeniesienia wskazanej w pisemnym zawiadomieniu, o którym mowa powyżej.

§ 2. DEFINICJE

W rozumieniu niniejszych warunków użyte niżej określenia oznaczają:

- 1) **akty terroryzmu** – wszelkiego rodzaju działania, indywidualne lub grupowe, skierowane przeciwko ludności lub mieniu, mające na celu wprowadzenie chaosu, zastraszenie ludności lub dezorganizację życia publicznego, transportu publicznego, zakładów usługowych lub wytwórczych – dla osiągnięcia określonych skutków ekonomicznych, politycznych lub społecznych;
- 2) **budowle** – trwale związane z gruntem obiekty budowlane inne niż budynki wraz z instalacjami i urządzeniami stanowiącymi całość techniczną i użytkową;
- 3) **budynki** – obiekty budowlane trwale związane z gruntem, wydzielone z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadające fundamenty i dach wraz z wbudowanymi instalacjami oraz zainstalowanymi na stałe elementami wykończeniowymi, stanowiącymi całość techniczną i użytkową; za budynki uważa się również tymczasowe obiekty budowlane nie połączone trwale z gruntem (np. kioski, strzelnice, barakowozy);
- 4) **Centrum Dyspozycyjne PZU SA** – Centrum Dyspozycyjne świadczące usługi assistance określone w niniejszych OWU na rzecz Ubezpieczonego, do którego Ubezpieczony (lub osoba działająca w jego imieniu) zobowiązana jest zgłosić zaistniały wypadek ubezpieczeniowy objęty ochroną ubezpieczeniową; Centrum Dyspozycyjne PZU SA czynne jest 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu; Numery telefonów Centrum Dyspozycyjne PZU SA podane są na dokumencie ubezpieczenia (polisie);
- 5) **czysta strata finansowa** – uszczerbek majątkowy nie będący szkodą na osobie lub szkodą rzeczową;
- 6) **dane** – informacje nadające się do bezpośredniego przetworzenia przez Elektroniczne Systemy Przetwarzania Danych (EPD) zgromadzone poza jednostką centralną tj. dane ze zbiorów danych, dane udokumentowanego pochodzenia i wartości, systemy operacyjne i programy wchodzące w ich skład, licencyjne standardowe programy pochodzące z produkcji seryjnej, programy pochodzące z produkcji jednostkowej (wytworzone na podstawie oprogramowania licencyjnego);
- 7) **deszcz nawalny** – opad deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4, który ustala Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMiGW); w przypadku braku stacji pomiarowej IMiGW, bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania świadczące wyraźnie o działaniu deszczu nawalnego;
- 8) **dozór** – ochrona ubezpieczonego mienia wykonywana w zorganizowany sposób przez co najmniej jedną osobę pełnoletnią spośród personelu Ubezpieczonego lub przez pracowników koncesjonowanego przedsiębiorstwa ochrony osób i mienia;
- 9) **dym i sadza** – zawiesina cząsteczek w powietrzu będąca bezpośrednim skutkiem spalania, która nagle wydobyła się ze znajdujących się w miejscu ubezpieczenia urządzeń, eksploatowanych zgodnie z przeznaczeniem i przepisami technicznymi, przy sprawnym funkcjonowaniu urządzeń wentylacyjnych i oddymiających;
- 10) **eksplozja** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się.
W odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników, warunkiem uznania szkody za spowodowaną eksplozją jest, aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdarciu w takich rozmiarach, iż wskutek ujścia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień; za spowodowane eksplozją uważa się również szkody powstałe wskutek implozji polegającej na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym;
- 11) **franszyza integralna** – ustalona w OWU lub w umowie ubezpieczenia wartość kwotowa, poniżej której PZU SA nie ponosi odpowiedzialności;
- 12) **franszyza redukcyjna** – ustalona w OWU lub w umowie ubezpieczenia wartość kwotowa lub procentowa, pomniejszająca wysokość odszkodowania;
- 13) **gotowość sprzętu elektronicznego do eksploatacji** – sprzęt elektroniczny uznaje się za gotowy do eksploatacji z chwilą gdy jego działanie zostało rozpoczęte lub może być rozpoczęte po przeprowadzeniu niezbędnych prób rozruchowych chyba, że ich przeprowadzenie nie jest wymagane przez producenta;
- 14) **grad** – opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu;
- 15) **handel obwoźny** – sprzedaż towarów ze skrzyni, waliz, kosza, z samochodu lub innego pojazdu albo w inny sposób przenoszonych lub przewożonych z miejsca na miejsce;
- 16) **huk ponaddźwiękowy** – fala uderzeniowa wytworzona przez statek powietrzny poruszający się z prędkością większą od prędkości dźwięku;
- 17) **huragan** – wiatr o prędkości nie mniejszej niż 17,5 m/sek, ustalonej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMiGW), którego działanie wyrządza masowe szkody; w uzasadnionych przypadkach lub braku możliwości uzyskania opinii IMiGW wystąpienie huraganu stwierdza się na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania bądź w bezpośrednim sąsiedztwie;
- 18) **koszt odtworzenia danych** – koszt wprowadzenia danych z kopii zapasowych lub koszt ręcznego wprowadzenia danych z dokumentów źródłowych;
- 19) **kradzież mienia wraz ze środkiem transportu** – nie posiadający znamion rabunku, o których mowa w pkt. 43 lit. a, zabór transportowanego mienia przez sprawcę z jednoczesnym dokonaniem zaboru lub czasowego przywłaszczenia środka transportu;
- 20) **kradzież z włamaniem** – zabór mienia w celu przywłaszczenia dokonany:
  - a) z zamkniętego lokalu (w przypadku wartości pieniężnych także z zamkniętego urządzenia do przechowywania wartości pieniężnych) albo środka transportowego, po usunięciu, przy użyciu siły i narzędzi, istniejących zabezpieczeń lub utworzeniu zabezpieczeń kluczem podrobionym lub innym narzędziem albo kluczem oryginalnym, który sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem z innego lokalu albo w wyniku rabunku,
  - b) przez sprawcę, który ukrył się w lokalu lub środku transportu przed jego zamknięciem, jeżeli pozostawił ślady, które mogą być użyte jako dowód ukrycia;
- 21) **lawina** – gwałtowne osuwanie się lub staczanie mas śniegu, lodu, skał, kamieni lub błota ze zboczy górskich;
- 22) **lokal** – wyodrębnione w budynku pomieszczenie lub pomieszczenia, użytkowane przez Ubezpieczonego w celu prowadzenia działalności gospodarczej;
- 23) **mienie** – przedmiot ubezpieczenia określony w umowie ubezpieczenia;
- 24) **mienie osobiste pracowników** – przedmioty osobistego użytku osób zatrudnionych u Ubezpieczonego, które zwyczajowo bądź na żądanie pracodawcy znajdują się w miejscu pracy, z wyłączeniem wartości pieniężnych oraz pojazdów mechanicznych;
- 25) **mienie przyjęte w celu wykonania usługi bądź sprzedaży** – rzeczy ruchome przyjęte w celu wykonania usługi (np. naprawy, remontu, przeróbki, czyszczenia, farbowania, prania, przechowywania) bądź sprzedaży;
- 26) **nagle zachorowanie** – powstały w sposób nagły stan chorobowy zagrażający życiu lub zdrowiu Ubezpieczonego, wymagający natychmiastowej pomocy lekarskiej;
- 27) **nakłady adaptacyjne** – koszty adaptacyjnych robót budowlanych i wykończenia wewnątrz poniesione przez Ubezpieczonego na dostosowanie najmowanych przez Ubezpieczonego lokali lub budynków do rodzaju prowadzonej działalności;
- 28) **napór śniegu lub lodu** – bezpośrednie działanie ciężaru śniegu lub lodu na przedmiot ubezpieczenia albo przewrócenie się pod wpływem ciężaru śniegu lub lodu mienia sąsiedniego na mienie ubezpieczone;
- 29) **następstwa szkód wodociągowych** – szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek bezpośredniego działania wody lub innych cieczy, jeżeli przyczyną tych szkód było:
  - a) spowodowane awarią wydostanie się wody, pary lub innych

- płynów ze znajdujących się wewnątrz budynku lub na posesji objętej ubezpieczeniem przewodów, zbiorników i urządzeń wodociagowych, centralnego ogrzewania i innych instalacji,
- b) cofnięcie się wody lub ścieków z publicznych urządzeń kanalizacyjnych, o ile zabezpieczenie połączenia z nimi nie należało do obowiązków Ubezpieczonego,
- c) samoczynne uruchomienie się instalacji tryskaczowych lub zraszczających z innych przyczyn niż wskutek ognia,
- d) nieumyślne pozostawienie otwartych kranów lub innych zaworów w urządzeniach określonych w lit. a);
- e) nieumyślne zalanie przez osoby trzecie;
- 30) **nieszczęśliwy wypadek** – nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, w następstwie którego nastąpiło uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć;
- 31) **ogień** – ogień, który przedostał się poza palenisko albo powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile;
- 32) **osoba bliska** – małżonek, wstępni, zstępni, pasierbowie, dzieci przysposobione albo przyjęte na wychowanie, przysposabiający, rodzeństwo, ojczym, macocha, teściowie, synowe, zięciowie, konkubent;
- 33) **osuwanie się ziemi** – nie spowodowany działalnością ludzką ruch ziemi na stokach;
- 34) **parking strzeżony** – teren ogrodzony stałym ogrodzeniem, zamknięty i oświetlony w porze nocnej oraz całonocowo dozorowany, wyposażony w urządzenia blokujące wjazd i wyjazd, uniemożliwiające wjazd i wyjazd pojazdu bez zezwolenia osoby dozorującej miejsca postoju;
- 35) **postój** – unieruchomienie środka transportu nie wynikające ze stosownych przepisów (np. o ruchu drogowym) trwające dłużej niż 1 minuta i nie dłużej jednak niż 1 godzina; postój musi odbywać się w miejscach do tego wyznaczonych, w terenie zabudowanym, na stacjach benzynowych lub na placach dostawców lub odbiorców. Przez postój rozumie się również unieruchomienie środka transportu w celach załadunkowych, przeładunkowych i wyładunkowych oraz w związku z awarią środka transportu;
- 36) **powódź** – zalanie terenów w następstwie podniesienia się wody w korytach wód płynących lub stojących np. wskutek nadmiernych opadów atmosferycznych, topnienia kry lodowej, tworzenia się zatorów lodowych, sztormu i podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych; za powódź uważa się również zalanie terenu w następstwie spływu wód po zboczach i stokach na terenach górskich i falistych;
- 37) **pracownik** – osoba zatrudniona, w rozumieniu przepisów Kodeksu Pracy, przez Ubezpieczonego. Za pracownika uważa się także osobę świadczącą na rzecz Ubezpieczonego usługi na podstawie umowy zlecenia lub innej umowy o podobnym charakterze, a także przyjmującego zamówienie na rzecz Ubezpieczonego na podstawie umowy o dzieło;
- 38) **pracownik ochrony** – osoba odpowiedzialna za ochronę mienia, posiadająca odpowiednie uprawnienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, kwalifikacje i środki pozwalające na podjęcie skutecznych działań w ochronie mienia;
- 39) **produkt** – rzecz ruchoma, choćby była połączona z inną rzeczą wytworzona przez Ubezpieczonego lub wprowadzona przez Ubezpieczonego do obrotu w zakresie działalności gospodarczej prowadzonej przez Ubezpieczonego; za produkt uważa się także zwierzęta;
- 40) **przeładunek** – ogół czynności związanych z przemieszczaniem mienia z jednego środka transportu na drugi środek transportu;
- 41) **przepięcie** – nagły wzrost napięcia w sieci elektrycznej spowodowany wyładowaniami atmosferycznymi;
- 42) **przywłaszczenie** – włączenie mienia do swojego majątku lub wykonywanie wobec niego w inny sposób uprawnień właściciela bez tytułu prawnego przez osobę, która faktycznie włada mieniem, w szczególności wskutek wypożyczenia, wynajęcia, wdzierzawienia mienia;
- 43) **rabunek** – zabór mienia dokonany w celu przywłaszczenia:
- a) przy użyciu przemocy fizycznej wobec Ubezpieczonego lub pracowników (w przypadku mienia w transporcie wobec osób dokonujących przewozu) bądź groźby natychmiastowego użycia przemocy fizycznej albo z doprowadzeniem do nieprzytomności lub bezbronności – dla pokonania ich oporu przed wydaniem ubezpieczonego mienia,
- b) przez sprawcę, który z zastosowaniem przemocy fizycznej bądź groźby natychmiastowego użycia przemocy fi-
- zycznej doprowadził osobę posiadającą klucze do objętego ubezpieczeniem lokalu, środka transportu lub urządzenia do przechowywania wartości pieniężnych i zmusił ją do ich otwarcia albo sam je otworzył kluczami zrabowanymi;
- 44) **stały adresat (odbiorca) alarmu** – Ubezpieczony bądź osoba wyznaczona przez Ubezpieczonego jako odpowiedzialna za odbiór sygnału alarmu i podjęcie działań interwencyjnych;
- 45) **strefa pożarowa** – budynek albo jego część oddzielona od innych budynków przestrzennie lub oddzielona od innych części budynku elementami oddzielenia przeciwpożarowego tj. ścianami ogniotrwałymi, stropami ogniotrwałymi lub drzwiami przeciwpożarowymi;
- 46) **suma gwarancyjna** – w odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej określona w umowie ubezpieczenia kwota stanowiąca górną granicę odpowiedzialności PZU SA. W przypadku gdy OWU lub umowa ubezpieczenia przewiduje w ramach sumy gwarancyjnej limit odpowiedzialności PZU SA z tytułu określonych szkód objętych ochroną ubezpieczeniową, wówczas górną granicę odpowiedzialności za daną szkodę stanowią ustalony limit;
- 47) **suma ubezpieczenia** – określona w umowie ubezpieczenia kwota stanowiąca górną granicę odpowiedzialności PZU SA. W przypadku gdy OWU lub umowa ubezpieczenia przewiduje, w ramach sumy ubezpieczenia limit odpowiedzialności PZU SA z tytułu określonych szkód objętych ochroną ubezpieczeniową, wówczas górną granicę odpowiedzialności za daną szkodę stanowi ustalony limit;
- 48) **szkoda na osobie** – w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej szkoda powstała wskutek śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, w tym także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia;
- 49) **szkoda rzeczowa** – szkoda powstała wskutek utraty, zniszczenia lub uszkodzenia rzeczy, w przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy;
- 50) **transport krajowy** – transport mienia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej wykonywany środkami transportu lądowego (drogowego i kolejowego), lotniczego oraz wodnego śródlądowego bez przekraczania granic państwa oraz bez wykraczania poza polski obszar powietrzny; transport krajowy obejmuje też przewóz mienia środkami transportu wodnego śródlądowego po rzekach granicznych jednak pod warunkiem transportu z miejsca nadania do miejsca przeznaczenia, położonych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej bez planowanego zawijania środka transportu wodnego śródlądowego do portów lub przystani zagranicznych; definicja nie dotyczy transportu wartości pieniężnych. Transport krajowy może być wykonywany jako transport własny lub obcy; definicja nie znajduje zastosowania do transportu wartości pieniężnych;
- 51) **transport obcy** – transport ubezpieczonego mienia wykonywany na podstawie umowy przewozu mienia przez przewoźnika posiadającego uprawnienia do podejmowania i wykonywania transportu krajowego, uzyskane zgodnie z obowiązującymi przepisami; definicja nie znajduje zastosowania do transportu wartości pieniężnych;
- 52) **transport własny** – pozostały transport, inny niż transport obcy; definicja nie znajduje zastosowania do transportu wartości pieniężnych;
- 53) **trzęsienie ziemi** – naturalne gwałtowne wstrząsy skorupy ziemskiej;
- 54) **ubezpieczający** – podmiot zawierający umowę ubezpieczenia z PZU SA;
- 55) **ubezpieczony** – osoba prawna, jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną lub osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą na rachunek której została zawarta umowa ubezpieczenia, która łącznie spełnia następujące warunki:
- a) osiąga obrót w roku podatkowym nie większy niż 6 mln zł; przez obrót rozumie się sumę rocznych przychodów Ubezpieczonego uzyskanych z tytułu sprzedaży produktów lub towarów oraz świadczonych usług w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej,
- b) ubezpiecza majątek od ognia i innych żywiołów w wartości nie większej niż 4 mln zł.

- W przypadku ubezpieczenia assistance, o którym mowa w § 35 ust. 1 pkt 1 i 2 Ubezpieczonym jest także pracownik;
- 56) **uderzenie pioruna** – gwałtowne wyładowanie elektryczne w atmosferze działające bezpośrednio na ubezpieczony przedmiot, pozostawiające bezsporne ślady tego zdarzenia;
- 57) **uderzenie pojazdu** – bezpośrednie uderzenie w ubezpieczony przedmiot pojazdu drogowego lub szynowego nie należącego do Ubezpieczonego i nie będącego pod jego kontrolą;
- 58) **uderzenie przedmiotu w środek transportu** – bezpośrednie uderzenie jakiegokolwiek przedmiotu w środek transportu lub przewożone mienie;
- 59) **upadek drzew lub budowli** – nie będące następstwem działalności ludzkiej przewrócenie się na ubezpieczone mienie drzew lub ich części, a także nie będących w użytkowaniu Ubezpieczającego budowli takich jak maszty, słupy, anteny lub ich części;
- 60) **upadek statku powietrznego** – katastrofa albo przymusowe lądowanie statku powietrznego silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także upadek ich części lub przewożonego ładunku;
- 61) **wandalizm (dewastacja)** – rozmyślne zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia przez osoby trzecie;
- 62) **wartości pieniężne** – krajowe i zagraniczne znaki pieniężne (gotówka), czek, weksle i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę oraz złoto, srebro i wyroby z tych metali, kamienie szlachetne, perły, bursztyn, a także platyna i inne metale z grupy platynowców;
- 63) **wartość ewidencyjna brutto** – księgową wartość początkową z uwzględnieniem przeszacowań wynikających z przepisów ogólnych;
- 64) **wartość odtworzeniowa** – wartość odpowiadająca kosztom przywrócenia mienia do stanu nowego lecz nie ulepszanego tj.:
- a) w przypadku budynku, budowli lub lokalu – wartość odpowiadająca kosztom odbudowy w tym samym miejscu, z uwzględnieniem dotychczasowej technologii, konstrukcji i standardu wykończenia przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów,
- b) w przypadku maszyn, urządzeń i aparatów technicznych, środków transportu i wyposażenia sklepów, magazynów i innych pomieszczeń – wartość odpowiadająca kosztom zakupu lub wytworzenia nowego przedmiotu tego samego lub najbardziej zbliżonego rodzaju, typu oraz o tych samych lub najbardziej zbliżonych parametrach z uwzględnieniem kosztów (jeżeli występują) transportu, montażu oraz cła i innych tego typu opłat;
- 65) **wartość rzeczystwa** – wartość odtworzeniowa pomniejszona o zużycie techniczne;
- 66) **wyładunek** – czynność mająca na celu umieszczenie ubezpieczonego mienia w miejscu zakończenia transportu, trwająca od momentu rozpoczęcia usuwania lub zdejmowania zabezpieczeń transportowych z mienia na środku transportu do momentu umieszczenia go w miejscu składowania u odbiorcy bezpośrednio po zdjęciu z urządzeń wyładowczych;
- 67) **wymienne nośniki danych** – materiał umożliwiający gromadzenie informacji, nadający się do odczytu maszynowego: nośniki takie są objęte ubezpieczeniem o ile są przeznaczone do wymiany przez użytkownika (np. wymienne dyski magnetyczne i optyczne, dyskietki);
- 68) **wypadek środka transportu** – zdarzenie polegające na nagłym działaniu siły mechanicznej w momencie zetknięcia się środka transportu z innym pojazdem, osobami, zwierzętami, jakimikolwiek przedmiotami, obiektami stałymi, wywrócenie się środka transportu, wypadnięcie poza drogę lub torowisko lub jego zatonięcie albo nagłe odłączenie się przyczepy lub naczepy od pojazdu ciągnącego;
- 69) **wypadek ubezpieczeniowy** – w ubezpieczeniu mienia niezależne od woli Ubezpieczonego określone w OWU zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, powodujące szkodę rzeczową. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej wypadkiem ubezpieczeniowym jest śmierć, uszkodzenie ciała, doznanie rozstroju zdrowia, utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy. W ubezpieczeniu assistance wypadkiem ubezpieczeniowym jest nieszczęśliwy wypadek, nagłe zachorowanie lub określone w OWU zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, powodujące szkodę rzeczową;
- 70) **załadunek** – czynność mająca na celu umieszczenie ubezpie-

czzonego mienia na środku transportu od momentu uniesienia mienia w miejscu rozpoczęcia transportu do momentu umieszczenia go i zamocowania na środku transportu;

- 71) **zamek wielozastawkowy** – zamek posiadający przynajmniej dwie ruchome zastawki służące do blokowania zasuwki zamka. Ilość zastawek w zamku można ustalić na podstawie nacięć profilowanych w kluczu;
- 72) **zapadanie się ziemi** – obniżenie terenu z powodu zaważenia się naturalnych podziemnych pustych przestrzeni w gruncie.

Rozdział I

UBEZPIECZENIE MIENIA OD OGNI A I INNYCH ŻYWIÓŁÓW

§ 3. Przedmiot ubezpieczenia

1. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być ewidencjonowane i określone w umowie ubezpieczenia:
  - 1) budynki, budowle i lokale,
  - 2) techniczne urządzenia, maszyny, aparaty i narzędzia, wyposażenie sklepów, biur, magazynów i innych pomieszczeń,
  - 3) środki obrotowe – tj. towary, surowce, półprodukty, wyroby gotowe lub w toku produkcji, materiały pomocnicze, opakowania, części zamienne i zapasowe do maszyn i urządzeń, jeśli nie są w myśl obowiązujących przepisów zaliczone do środków trwałych,
  - 4) mienie przyjęte w celu wykonania usługi bądź sprzedaży
  - 5) wartości pieniężne,
  - 6) nakłady adaptacyjne.
2. Ubezpieczeniem może być także objęte mienie osobiste pracowników. Mienie to ubezpieczone jest w każdym miejscu pracy zawodowej pracownika, wykonywanej na polecenie Ubezpieczonego, z wyjątkiem pomieszczeń mieszkalnych pracownika.
3. Jeżeli nie umówiono się inaczej wartości pieniężne ubezpieczone są pod warunkiem przechowywania ich w urządzeniach zabezpieczających, określonych w umowie ubezpieczenia. Postanowienie to nie ma zastosowania w odniesieniu do wartości pieniężnych:
  - 1) w sklepach jubilerskich i zegarmistrzowskich, o ile uzgodniono inne środki zabezpieczenia,
  - 2) o wartości nie przekraczającej 10% łącznej sumy ubezpieczenia wartości pieniężnych lub kwoty nie większej niż 5.000 zł, w zależności od tego, która z tych kwot jest niższa.

§ 4. Zwrot kosztów

1. PZU SA pokrywa wynikłe z zajścia wypadku ubezpieczeniowego poniesione przez Ubezpieczonego uzasadnione i udokumentowane koszty związane z uprzątnięciem pozostałości po szkodzie łącznie z kosztami rozbiórki i demontażu części niezdatnych do użytku.
2. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1, następuje w granicach sum ubezpieczenia określonych w umowie ubezpieczenia dla poszczególnych dotkniętych szkodą przedmiotów ubezpieczenia.
3. W przypadku gdy koszty, o których mowa w ust. 1, dotyczą mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego, PZU SA pokrywa poniesione koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość mienia ubezpieczonego do łącznej wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego. Jeżeli ustalenie proporcji nie jest możliwe, PZU SA pokryje 50% poniesionych kosztów.

§ 5. Zakres ubezpieczenia

1. W granicach sumy ubezpieczenia PZU SA odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w wyniku:
  - 1) działania ognia, huraganu, deszczu nawalnego, powodzi, gradu, lawiny, naporu śniegu lub lodu, uderzenia pioruna, eksplozji, upadku statku powietrznego, upadku drzew lub budowli, trzęsienia ziemi, osuwania i zapadania się ziemi, uderzenia pojazdu, huku ponaddzwiękowego, dymu i sadzy, następstw szkód wodociagowych, przepięcia lub wandalizmu (dewastacji), z zastrzeżeniem postanowień § 5 ust. 2,
  - 2) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkami ubezpieczeniowymi, o których mowa w pkt 1, objętymi umową ubezpieczenia.
2. PZU SA odpowiada za szkody powstałe w wyniku:

- 1) przepięcia w maszynach, urządzeniach, instalacjach, sieciach elektrycznych i elektronicznych,
- 2) wandalizmu (dewastacji) w ubezpieczonym budynku lub lokalu oraz znajdującym się w nich mieniu (z wyłączeniem wartości pieniężnych)
  - do kwoty 1.000 zł. na jedno i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe w okresie ubezpieczenia.
3. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki zakres ubezpieczenia określony w ust. 1 i 2, może zostać rozszerzony o następujące klauzule ubezpieczenia:
  - 1) przepięć – ponad kwotę 1.000 zł, o której mowa w ust. 2, po zadeklarowaniu odrębnego limitu ubezpieczenia,
  - 2) rozmrożenia towarów,
  - 3) wandalizmu (dewastacji) – ponad kwotę 1.000 zł, o której mowa w ust. 2, po zadeklarowaniu odrębnego limitu ubezpieczenia,
  - 4) aktów terroryzmu,
  - 5) dodatkowych kosztów działalności gospodarczej,
  - 6) stałych kosztów działalności gospodarczej,
  - 7) drobnych prac remontowo-budowlanych,
  - 8) kosztów odtworzenia dokumentacji
 na warunkach określonych w rozdziale IX OWU.
4. Odpowiedzialnością PZU SA objęte są także szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek zanieczyszczenia lub skażenia będącego następstwem wypadków ubezpieczeniowych objętych umową ubezpieczenia.
5. Przy ubezpieczeniu budynków i lokali od następstw szkód wodociągowych PZU SA pokrywa również w granicach sumy ubezpieczenia koszty naprawy uszkodzonych wskutek pęknięcia lub zamarznięcia przewodów, zbiorników i urządzeń wodociągowych, centralnego ogrzewania i innych instalacji, znajdujących się wewnątrz ubezpieczonego budynku lub na posesji objętej ubezpieczeniem i będących w posiadaniu Ubezpieczonego, łącznie z kosztami robót pomocniczych związanych z ich naprawą i rozmrażaniem.

§ 6. Wyłączenia odpowiedzialności

PZU SA nie odpowiada za szkody:

- 1) nie przekraczające 200 zł (franszyza integralna) łącznie z kosztami, o których mowa w § 4 ust. 1 oraz w § 49,
- 2) powstałe w związku z prowadzonymi pracami remontowo-budowlanymi, chyba że ryzyko to zostało objęte ubezpieczeniem za opłatą dodatkowej składki na zasadach określonych w § 66,
- 3) polegające na utracie, zniszczeniu bądź uszkodzeniu:
  - a) akt, dokumentów, zdjęć, rękopisów oraz danych zawartych na wszelkiego rodzaju nośnikach informacji tj. kartach, taśmach, dyskiecie, itp., chyba że koszty odtworzenia dokumentacji zostały objęte ubezpieczeniem za opłatą dodatkowej składki, na zasadach określonych w § 67,
  - b) wzorów, modeli poglądowych, prototypów i eksponatów,
  - c) programów komputerowych, chyba że stanowią środki obrotowe,
- 4) powstałe w wyniku przypalenia lub osmalenia, jeżeli nie było pożaru, oraz w wyniku poddania ubezpieczonych przedmiotów działaniu ognia albo ciepła dla obróbki lub w innym celu np. prasowania, wędzenia, gotowania, suszenia,
- 5) spowodowane eksplozją wywołaną przez Ubezpieczonego w celach produkcyjnych, eksploatacyjnych lub innych oraz w silnikach spalinowych lub wybuchowych, gdy eksplozja związana jest z ich naturalną funkcją lub gdy eksplozja spowodowana została normalnym ciśnieniem zawartych w nich gazów,
- 6) spowodowane uderzeniem pojazdu należącego do Ubezpieczonego lub będącego pod jego kontrolą,
- 7) elektryczne spowodowane działaniem prądu elektrycznego, chyba że w jego następstwie powstał pożar,
- 8) powstałe na skutek przepięcia we wszelkiego rodzaju licznikach oraz miernikach (woltomierzach, amperomierzach itp.), bezpiecznikach, wkładkach topikowych bezpieczników elektrycznych, stycznikach, odgromnikach, żarówkach, grzejnikach, lampach itp., w maszynach i urządzeniach, w których – w okresie poprzedzającym szkodę – nie przeprowadzono okresowego badania eksploatacyjnego (ogłędzin i przeglądu) stosownie do obowiązujących przepisów lub zaleceń producentów,
- 9) powstałe wskutek przepięcia w czasie naprawy oraz podczas prób dokonywanych na maszynach, urządzeniach i aparatach technicznych, z wyjątkiem prób dokonywanych w związku z okresowymi badaniami eksploatacyjnymi (ogłędzinami i przeglądami),
- 10) spowodowane zniszczeniem lub uszkodzeniem ubezpieczonego mienia wskutek pomalowania (graffiti itp.),
- 11) w obiektach opuszczonych i niewykorzystanych przez okres dłuższy niż 30 dni,
- 12) powstałe wskutek stłuczenia przedmiotów, o których mowa w § 13, chyba że ryzyko to zostało objęte ochroną ubezpieczeniową na warunkach określonych w Rozdziale III OWU,
- 13) spowodowane osuwaniem lub zapadaniem się ziemi, gdy są to szkody:
  - a) górnicze w rozumieniu prawa górniczego,
  - b) powstałe w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi,
- 14) powstałe wskutek huraganu w ubezpieczonym mieniu znajdującym się w namiotach wszelkiego rodzaju,
- 15) powstałe wskutek działania opadów atmosferycznych w czasie sprzedaży towarów na wolnym powietrzu,
- 16) polegające na zniszczeniu lub uszkodzeniu drzew, krzewów, roślin na pniu lub innych upraw, w tym także upraw w szklarniach, namiotach foliowych i inspektach,
- 17) spowodowane działaniem gradu, śniegu oraz deszczu nawalnego, jeżeli do powstania szkody doszło na skutek złego stanu technicznego dachu i innych elementów budynku, lub niezabezpieczenia otworów dachowych, okiennych i drzwiowych; nie dotyczy to szkód w mieniu znajdującym się w pomieszczeniach najętych, jeżeli Ubezpieczony do dnia szkody nie wiedział o istniejących zanieczyszczeniach w tym zakresie lub też o nich wiedział i posiada dowody, że występował do wynajmującego z żądaniem ich usunięcia,
- 18) w mieniu przechowywanym lub magazynowanym na wolnym powietrzu, jeżeli jest to sprzeczne z przepisami, zaleceniami producenta lub właściwością przedmiotu ubezpieczenia, chyba że przechowywanie lub magazynowanie na wolnym powietrzu nie miało wpływu na powstanie lub zwiększenie szkody,
- 19) pośrednie (np. utracone zyski, za stratę wody lub innych cieczy),
- 20) powstałe podczas prowadzenia prób ciśnieniowych instalacji tryskaczowej, jak również wyrządzone przez wodę gruntową, wodę z nieoczyszczanych (np. zapchanych liśćmi) rynien dachowych i rur spustowych lub z niewłaściwie zabezpieczonym odpływem,
- 21) powstałe wskutek systematycznego zawilgocenia pomieszczeń z powodu nieszczelności przewodów, zbiorników i urządzeń wodociągowych, centralnego ogrzewania i innych instalacji, pocienia się rur, tworzenia się grzyba itp.,
- 22) w przedmiotach nielegalnie wprowadzonych na obszar celnego Wspólnoty Europejskiej,
- 23) w pojazdach podlegających rejestracji, chyba że stanowią one środki obrotowe lub mienie przyjęte w celu wykonania usługi bądź sprzedaży.

§ 7. Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia

1. W zależności od rodzaju, mienie może być ubezpieczone:
  - 1) na sumy stałe,
  - 2) na pierwsze ryzyko.
2. Na sumy stałe ubezpiecza się:
  - 1) środki trwałe tj.: budynki, budowle, lokale, techniczne urządzenia, maszyny, aparaty i narzędzia oraz wyposażenie sklepów, magazynów i innych pomieszczeń,
  - 2) środki obrotowe,
  - 3) mienie przyjęte w celu wykonania usługi bądź sprzedaży.
3. Na pierwsze ryzyko ubezpiecza się:
  - 1) wartości pieniężne,
  - 2) mienie osobiste pracowników,
  - 3) nakłady adaptacyjne.
4. Przy ubezpieczeniu na sumy stałe, sumę ubezpieczenia określa Ubezpieczający.

5. Suma ubezpieczenia podana przez Ubezpieczającego dla środków trwałych powinna odpowiadać:
  - 1) wartości odtworzeniowej lub ewidencyjnej brutto – jeżeli:
    - a) zużycie techniczne budynków, budowli i lokali nie przekracza 50%,
    - b) okres użytkowania maszyn, aparatów i urządzeń technicznych oraz wyposażenia – liczony od daty produkcji – nie przekracza 5 lat,
  - albo
  - 2) wartości rzeczywistej.
6. Jeżeli wynikająca z ewidencji księgowej wartość ewidencyjna brutto środka trwałego będzie niższa od jego wartości odtworzeniowej, odszkodowanie z tytułu szkody w ubezpieczonym mieniu podlega zmniejszeniu zgodnie z postanowieniami § 54 ust. 13.
7. W przypadku ubezpieczenia mienia w wartości ewidencyjnej brutto sumą ubezpieczenia poszczególnego przedmiotu jest wartość danej pozycji określona w ewidencji środków trwałych prowadzonej dla celów rachunkowych, a w przypadku ubezpieczenia w wartości odtworzeniowej lub rzeczywistej wartość określona w danej pozycji wykazu ubezpieczanego mienia prowadzonego przez Ubezpieczonego.
8. Sumą ubezpieczenia dla środków obrotowych jest najwyższa (maksymalna) wartość przewidziana w okresie ubezpieczenia odpowiadająca kosztom ich wytworzenia lub nabycia, nie większym jednak niż osiągalna cena sprzedaży gotowego wyrobu.
9. Sumą ubezpieczenia dla mienia przyjętego od osób trzecich jest najwyższa (maksymalna) wartość rzeczywista tego mienia przewidziana w okresie ubezpieczenia z tym, że w przypadku sprzedaży komisowej zmniejszona o prowizję komisową.
10. Przy ubezpieczeniu na pierwsze ryzyko wysokość sumy ubezpieczenia ustala we własnym zakresie Ubezpieczający oddzielnie dla każdej grupy mienia kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia z tym, że wartość ubezpieczeniową mienia osobistego pracowników zatrudnionych u Ubezpieczonego stanowi iloczyn liczby zatrudnionych i przeciętnej zadeklarowanej wartości mienia przypadającej na jednego pracownika.

Rozdział II

UBEZPIECZENIE OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I RABUNKU

§ 8. Przedmiot ubezpieczenia

1. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być ewidencjonowane i określone w umowie ubezpieczenia:
  - 1) środki obrotowe – tj. towary, surowce, półprodukty, wyroby gotowe lub w toku produkcji, materiały pomocnicze, opakowania, części zamienne i zapasowe do maszyn i urządzeń, jeśli nie są w myśl obowiązujących przepisów zaliczone do środków trwałych,
  - 2) mienie przyjęte w celu wykonania usługi bądź sprzedaży,
  - 3) wyposażenie zakładów handlowych, usługowych, produkcyjnych, rzemieślniczych, biur, pracowni, gabinetów lekarskich, obiektów kulturalno-rozrywkowych, sportowo-turystycznych itp., wyposażenie i przedmioty wypożyczalni oraz urządzenia do przechowywania wartości pieniężnych (schowki),
  - 4) wartości pieniężne.
2. Ubezpieczeniem może być także objęte mienie osobiste pracowników. Mienie to ubezpieczone jest w każdym miejscu pracy zawodowej pracownika, wykonywanej na polecenie Ubezpieczonego, z wyjątkiem pomieszczeń mieszkalnych pracownika.

§ 9. Zakres ubezpieczenia

1. PZU SA odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w wyniku:
  - 1) kradzieży z włamaniem – dokonanej lub usiłowanej lub
  - 2) rabunku – dokonanego lub usiłowanego.
2. W ramach sumy ubezpieczenia PZU SA pokrywa również koszty naprawy zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku kradzieży z włamaniem, dokonanej lub usiłowanej, albo dokonanego lub usiłowanego rabunku, zabezpieczonego lokalu łącznie z kosztami usunięcia uszkodzeń ścian, stropów, dachów, okien, drzwi i in-

- stalacji systemów alarmowych – do kwoty 1.000 zł na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
3. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki zakres ubezpieczenia określony w ust. 1 i 2 może zostać rozszerzony o:
  - 1) pokrycie dodatkowych kosztów, o których mowa w ust. 2, ponad kwotę 1.000 zł, po zadeklarowaniu oddzielnej sumy ubezpieczenia dla tych kosztów,
  - 2) klauzulę kosztów odtworzenia dokumentacji na warunkach określonych w Rozdziale IX OWU.
4. W ubezpieczeniu wartości pieniężnych podczas przenoszenia lub przewożenia (transportu), przez Ubezpieczonego albo osobę wyznaczoną przez Ubezpieczonego, PZU SA odpowiada również za szkody powstałe w wyniku:
  - 1) zniszczenia albo uszkodzenia środka transportu użytego do przewozu mienia wskutek jego wypadku, ognia, uderzenia pioruna lub eksplozji;
  - 2) zdarzenia uniemożliwiającego osobie wykonującej transport ochronę wartości pieniężnych, takiego jak: nagła śmierć albo ciężka choroba tej osoby, ciężkie uszkodzenie ciała tej osoby wywołane nieszczęśliwym wypadkiem;
5. Transporty, o których mowa w ust. 4, mogą być wykonywane pieszo, gdy odległość na jaką wykonuje się transport nie uzasadnia użycia samochodu, a sposób w jaki jest realizowany daje gwarancje bezpieczeństwa. Transporty piesze należy wykonywać drogą najkrótszą, z wyłączeniem środków komunikacji zbiorowej oraz tras prowadzących przez miejsca odosobnione i uznawane za niebezpieczne np. parki, skwery, podwórka. Transporty wartości pieniężnych powyżej 20.000 zł należy wykonywać z użyciem pojemników wyposażonych w odpowiednie zabezpieczenia techniczne np. specjalnych walizek z paralizatorem, sygnałem akustycznym lub substancją niszczącą banknoty.
6. Za szkody w mieniu powstałe wskutek kradzieży z włamaniem dokonanej przez przeświły krat zabezpieczających otwory zewnętrzne ubezpieczonego lokalu bądź przez otwór wybity w szybie, ścianie lub stropie (bez wejścia do lokalu), odpowiedzialność za każdą szkodę ograniczona jest do kwoty stanowiącej 10% sumy ubezpieczenia mienia dotkniętego szkodą.
7. W przypadku ubezpieczenia mienia w budynku lub lokalu, w którym drzwi zewnętrzne nie były zabezpieczone zamkiem o podwyższonej odporności na włamanie potwierdzonej atestem lub certyfikatem, świadectwem kwalifikacji jakości lub innym dokumentem wydanym przez upoważnioną jednostkę, odpowiedzialność PZU SA za szkody powstałe w następstwie kradzieży z włamaniem poprzez otwarcie zamków kluczami podrobionymi lub innymi narzędziami, ograniczona zostaje do 75% wartości przedmiotu szkody. Powyższe ograniczenie nie dotyczy ubezpieczonego mienia znajdującego się w lokalu mieszczącym się w budynku biurowym, galerii, centrum handlowym lub handlowo-rozrywkowym, dla którego ustanowiono całodobowy dozór.

§ 10. Wyłączenia odpowiedzialności

- PZU SA nie odpowiada za szkody:
- 1) nie przekraczające 200 zł (franszyza integralna),
  - 2) w inwentarzu żywym,
  - 3) polegające na utracie zniszczeniu bądź uszkodzeniu:
    - a) akt, dokumentów, zdjęć, rękopisów oraz danych zawartych na wszelkiego rodzaju nośnikach informacji tj. kartach, taśmach, dyskietkach itp., chyba że koszty odtworzenia dokumentacji zostały objęte ubezpieczeniem za opłatą dodatkowej składki na zasadach określonych w § 67,
    - b) programów komputerowych, chyba że stanowią środki obrotowe,
    - c) samochodów oraz innych pojazdów mechanicznych nie będących środkami obrotowymi lub mieniem przyjętym w celu wykonania usługi bądź sprzedaży,
  - 4) wyrządzone wskutek przywłaszczenia lub fałszerstwa,
  - 5) powstałe po upływie 30 dni od chwili rozpoczęcia przerwy w prowadzeniu działalności w lokalu z ubezpieczonym mieniem, chyba że fakt ten zgłoszony został PZU SA i w porozumieniu z Ubezpieczonym uzgodniono dodatkowe środki zabezpieczenia mienia,

- 6) powstałe w wyniku wandalizmu (dewastacji), chyba że ryzyko to zostało objęte oddzielnym ubezpieczeniem za opłatą dodatkowej składki na zasadach określonych w § 62,
- 7) powstałe w przedmiotach nielegalnie wprowadzonych na obszar celny Wspólnoty Europejskiej,
- 8) powstałe w przedmiotach, których zakup jest udokumentowany dowodami zakupu wystawionymi przez podmioty nieistniejące w chwili wystawienia tych dokumentów,
- 9) powstałe wskutek wypadku drogowego środka transportu, którym przewożone były wartości pieniężne, należące do Ubezpieczonego lub przez niego wynajętego, jeżeli środek transportu nie posiadał ważnych badań technicznych lub w przypadku, gdy kierowca był po spożyciu alkoholu albo pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub innych środków o podobnym działaniu.

§ 11. Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia

1. Mienie, o którym mowa w § 8, ubezpiecza się na pierwsze ryzyko.
2. Wysokość sumy ubezpieczenia ustala we własnym zakresie Ubezpieczający kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia – oddzielnie dla każdej grupy mienia określonej w § 8, przy czym przy ubezpieczeniu wartości pieniężnych oddzielnie dla ryzyka:
  - 1) kradzieży z włamaniem,
  - 2) rabunku w lokalu,
  - 3) rabunku podczas przenoszenia lub przewożenia (transportu).
3. Sumę ubezpieczenia dla wartości pieniężnych ustala się w zależności od sposobu zabezpieczenia i uzasadnionych potrzeb Ubezpieczonego wynikających z charakteru prowadzonej działalności:
  - 1) w ubezpieczeniu wartości pieniężnych od kradzieży z włamaniem suma ubezpieczenia ograniczona jest:
    - a) w zależności od klasy odporności na włamanie urządzeń zabezpieczających wartości pieniężne potwierdzonej atestem lub certyfikatem lub innym dokumentem wydanym przez upoważnioną jednostkę - do kwot podanych w poniższej tabeli:

KLASA ODPORNOŚCI	w zł
I-IV	100.000
V lub wyżej	150.000

- b) dla wartości pieniężnych przechowywanych w urządzeniu bez udokumentowanej klasy odporności na włamanie, zamkniętym co najmniej na jeden zamek kluczowy lub szyfrowy, tj. kasecie stalowej lub kasecie fiskalnej do kwoty 2.500 zł, szafie stalowej, szafie stalowo-betonowej – do kwoty 30.000 zł,
  - 2) w ubezpieczeniu wartości pieniężnych od rabunku podczas transportu (przenoszenia lub przewożenia) suma ubezpieczenia ograniczona jest do kwoty:
    - a) 30.000 zł – jeżeli transport chroniony jest wyłącznie przez osobę transportującą,
    - b) 50.000 zł – jeżeli transport chroniony jest co najmniej przez jedną nieuzbrojoną osobę niezależnie od osoby transportującej,
    - c) 100.000 zł – jeżeli transport chroniony jest co najmniej przez jednego pracownika ochrony, który może być nieuzbrojony, niezależnie od osoby transportującej,
    - d) 150.000 zł – jeżeli transport chroniony jest co najmniej przez jednego uzbrojonego pracownika ochrony, niezależnie od osoby transportującej,
  - 3) wartości pieniężne mogą być ubezpieczone od rabunku w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej w następujący sposób:
    - a) suma ubezpieczenia nie może być wyższa niż 50.000 zł,
    - b) za szkody powstałe w wyniku rabunku dokonanego ze stanowiska operacji wartościami pieniężnymi PZU SA odpowiada w ramach sumy ubezpieczenia (lit. a) najwyżej do kwoty 20.000 zł,
    - c) w granicach sumy ubezpieczenia (lit. a) PZU SA odpowiada również za szkody powstałe w wyniku rabunku z zamkniętych urządzeń do przechowywania wartości pieniężnych.
4. Wyższe limity niż określone w ust. 3 mogą być przyznawane po indywidualnej ocenie ryzyka pod warunkiem, że zostaną zwiększone środki bezpieczeństwa przez zastosowanie odpowiednich dla ryzyka bardziej skutecznych zabezpieczeń.

§ 12. Środki bezpieczeństwa

1. Ubezpieczone mienie – z zastrzeżeniem ust. 5 – powinno znajdować się w budynkach wykonanych z materiałów i w technologii właściwej dla przeznaczenia użytkowego danego budynku – zgodnie z przepisami prawa budowlanego. Wszystkie elementy konstrukcyjne budynków i wyodrębnionych w nich lokali tj. ściany, okna, drzwi, podłogi, stropy, dachy powinny być w należytym stanie technicznym, o konstrukcji niemożliwej do zdemontowania w prosty i łatwy sposób bez równoczesnego jej uszkodzenia lub zniszczenia przy użyciu narzędzi.
2. Ponadto powinny być spełnione następujące warunki:
  - 1) budynek lub lokal, w którym znajduje się ubezpieczone mienie nie może posiadać niezabezpieczonych otworów, przez które możliwy byłby dostęp do ubezpieczonego mienia bez włamania. Drzwi, okna oraz zabezpieczenia innych otworów zewnętrznych budynku lub lokalu muszą być w należytym stanie technicznym oraz tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, aby ich wyłamanie lub wyważenie nie było możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły i narzędzi:
    - a) wszystkie drzwi zewnętrzne muszą być zamknięte na dwa różne zamki wielozastawkowe lub jeżeli ze względów konstrukcyjnych stosowanie zamków nie jest możliwe – co najmniej na dwie różne kłódki wielozastawkowe zawieszane na oddzielnych skoblach albo na jeden zamek o podwyższonej odporności na włamanie potwierdzonej atestem lub certyfikatem, świadectwem kwalifikacji jakości lub innym dokumentem wydanym przez upoważnioną jednostkę,
    - b) w drzwiach dwuskrzydłowych, jedno skrzydło musi być unieruchomione u góry i u dołu przy pomocy blokad zainstalowanych od wewnątrz lokalu,
    - c) drzwi oszklone nie mogą być zaopatrzone w zamki, które można otworzyć bez klucza przez otwór wybity w szybie,
    - d) oszklenia okien, drzwi i innych otworów wewnętrznych lokalu, w którym znajduje się ubezpieczone mienie, do których jest dostęp – w tym z przybudówek, balkonów, tarasów itp. – muszą być w należytym stanie technicznym i tak osadzone w ramach, aby wyjęcie szyby nie było możliwe bez uprzedniego jej rozbicia oraz zabezpieczone kratami, antywłamaniowymi roletami lub żaluzjami mającymi świadectwo kwalifikacyjne upoważnionej jednostki lub okiennicami. Kraty, rolety, żaluzje lub okiennice powinny być takiej konstrukcji, tak założone i zamknięte, aby przedostanie się do wnętrza lokalu nie było możliwe bez uprzedniego ich uszkodzenia przy pomocy narzędzi. Ruchome przeciwwłamaniowe osłony mechaniczne powinny być zamknięte co najmniej na jedną kłódkę wielozastawkową lub inne atestowane zabezpieczenie uniemożliwiające otwarcie bez włamania,
  - 2) jeżeli drzwi zewnętrzne do budynku lub jego wydzielonej części, w której znajduje się ubezpieczone mienie nie są zabezpieczone zgodnie z wymaganiami określonymi w pkt. 1 lit. a, wówczas wymagania dotyczące drzwi wewnętrznych odnoszą się do drzwi wewnętrznych prowadzących do poszczególnych lokali, z zastrzeżeniami wymienionymi w pkt 3,
  - 3) gdy ubezpieczone mienie znajduje się w lokalu mieszczącym się w budynku biurowym, galerii, centrum handlowym lub handlowo-rozrywkowym, dla którego ustanowiono całonocny dozór, dopuszcza się:
    - a) zamknięcie drzwi wewnętrznych prowadzących do poszczególnych lokali na jeden zamek wielozastawkowy lub
    - b) zabezpieczenie wejścia do lokalu handlowego antywłamaniową roletą zamykaną na jeden zamek wielozastawkowy w przypadku, gdy lokal nie posiada drzwi,
  - 4) postanowienia pkt 1 i 2 w części dotyczącej mechanicznego zabezpieczenia oszkleń nie mają zastosowania jeśli:
    - a) ustanowiono poza godzinami urzędowania dozór danego budynku lub lokalu wewnątrz lub zewnętrzny lub
    - b) budynek lub lokal wyposażono w elektroniczny system

wizualno-dźwiękowy o działaniu miejscowym ze stałym adresatem (odbiorcą) alarmu lub

- c) budynek lub lokal wyposażono w elektroniczny system przeciwwłamaniowy i włączono do systemu monitorowania alarmów policji bądź koncesjonowanego przedsiębiorstwa ochrony osób i mienia lub
  - d) oszklenia w budynku lub lokalu wykonane są ze szkła warstwowego o zwiększonej odporności na rozbicie co najmniej klasy P2, stwierdzonej stosownym atestem lub certyfikatem lub innym dokumentem wydanym przez upoważnioną do tego jednostkę.
3. Wartości pieniężne powinny być przechowywane w lokalu zabezpieczonym co najmniej w sposób określony w ust. 2, a ponadto powinny być zamknięte w urządzeniu do przechowywania wartości pieniężnych – spełniającym wymagania określone w § 11 ust. 3 pkt 1. Urządzenia o wadze do 1000 kg (za wyjątkiem kaset stalowych i kas fiskalnych) zabezpieczające wartości pieniężne powinny być trwale przymocowane do podłoża lokalu lub ściany lokalu, w którym się znajdują.
  4. Towary przeznaczone na handel, których wartość nie przekracza 8.000 zł mogą być przechowywane w budkach straganowych zabezpieczonych w sposób określony w ust. 2 pod warunkiem, że znajdują się one na terenie oświetlonym w porze nocnej i dozorowanym przez pracownika ochrony co najmniej poza godzinami prowadzenia działalności gospodarczej. Ruchome elementy konstrukcyjne budek straganowych (z wyjątkiem drzwi i okien, których sposób zabezpieczenia określa ust. 2) muszą być zamknięte na zamki lub klódki wielozastawkowe w ilości przewidzianej konstrukcyjnie dla ich należytego zabezpieczenia.
  5. Samochody oraz inne pojazdy mechaniczne stanowiące środki obrotowe Ubezpieczonego lub mienie osób trzecich przyjęte przez Ubezpieczonego w celu wykonania usługi bądź sprzedaży mogą być przechowywane poza lokalem, na terenie ogrodzonym stałym parkanem, zamkniętym i oświetlonym w porze nocnej oraz całodobowo dozorowanym lub na parkingu strzeżonym. Pojazdy te nie mogą mieć kluczyków przy stacyjkach zapłonowych, wszystkie posiadane systemy zabezpieczające powinny być uruchomione, a wszystkie drzwi w pojazdach krytych powinny być zamknięte na zamek fabryczny.
  6. Klucze do lokali z ubezpieczonym mieniem oraz do samochodów i innych pojazdów mechanicznych a także do urządzeń zabezpieczających wartości pieniężne powinny być przechowywane w sposób chroniący je przed kradzieżą i dostępem do nich osób nieuprawnionych. W razie zagubienia albo zaginięcia kluczy (także kluczy zapasowych) Ubezpieczony, po otrzymaniu o tym wiadomości, obowiązany jest bezzwłocznie zmienić zamknięcia.
  7. PZU SA może, na podstawie oceny ryzyka zagrożenia szkodą określić indywidualne warunki w zakresie środków bezpieczeństwa.

Rozdział III

UBEZPIECZENIE SZYB I INNYCH PRZEDMIOTÓW OD STŁUCZENIA (ROZBICIA)

§ 13. Przedmiot ubezpieczenia

Przedmiotem ubezpieczenia są określone w umowie ubezpieczenia szyby i inne przedmioty stanowiące wyposażenie lub urządzenie budynków lub lokali, w których prowadzona jest działalność gospodarcza, wykorzystywane zgodnie z ich przeznaczeniem. Umową ubezpieczenia mogą być objęte następujące przedmioty:

- 1) oszklenia takie jak:
  - a) okienne i drzwiowe, ściennie i dachowe szklane przegrody, płyty szklane stanowiące składowe części mebli i gablot reklamowych, w tym także szyby specjalne tj. antywłamaniowe, kuloodporne i inne,
  - b) oszklenia pokryte folią,
  - c) witraże,
  - d) lustra wiszące, stojące i wmontowane w ścianach,
  - e) szklane, ceramiczne i kamienne wykładziny ścian, sufitów, słupów i filarów,
- 2) tablice reklamowe takie jak:
  - a) szyldy lub gabloty poza budynkiem lub lokalem ze szkła, plastyku itp.,

- b) neony, reklamy świetlne, tablice świetlne i elektroniczne wraz z oprzyrządowaniem stanowiącym integralną całość konstrukcyjną.

§ 14. Zakres ubezpieczenia

Ubezpieczeniem objęte są szkody powstałe wskutek stłuczenia (rozbicia) ubezpieczonych przedmiotów.

§ 15. Wyłączenia odpowiedzialności

1. Ubezpieczeniem nie są objęte:
  - 1) szklane, ceramiczne i kamienne wykładziny podłogowe,
  - 2) szkło stanowiące osprzęt urządzeń technicznych (maszyn, aparatów, narzędzi itp.) oraz osprzęt wszelkiego rodzaju instalacji,
  - 3) szyby, przedmioty szklane i płyty kamienne w stanie uszkodzonym,
  - 4) szyby, przedmioty szklane i płyty kamienne przed ich ostatecznym zamontowaniem bądź zainstalowaniem w miejscu przeznaczenia,
  - 5) szyby w pojazdach i środkach transportowych,
  - 6) szyby w szklarniach, cieplarniach, inspektach i oranżeriach.
2. PZU SA nie odpowiada za szkody:
  - 1) nie przekraczające 40 zł (franszyza integralna),
  - 2) powstałe przy wymianie lub wymontowaniu ubezpieczonego przedmiotu,
  - 3) powstałe wskutek zadrapania, porysowania, poplamienia bądź zmiany barwy.

§ 16. Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia

1. Mienie, o którym mowa w § 13, ubezpiecza się na pierwsze ryzyko.
2. Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający we własnym zakresie oddzielnie dla grup przedmiotów wymienionych w § 13 pkt 1 i 2, kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia.
3. Suma ubezpieczenia powinna być ustalona w wysokości wartości ubezpieczonych przedmiotów łącznie z kosztami ich zamontowania bądź zainstalowania, z uwzględnieniem kosztów ustawienia rusztowań umożliwiających demontaż, wstawienie lub naprawę przedmiotu oraz transportu. Jeżeli zgłoszony do ubezpieczenia przedmiot posiada napisy, litery, itp., koszt ich wykonania powinien być również uwzględniony w sumie ubezpieczenia, a w odniesieniu do oszkleń foliowanych także koszt nałożenia folii.

Rozdział IV

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

§ 17. Przedmiot i zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej – wariant bazowy

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody na osobie lub szkody rzeczowe wyrządzone osobie trzeciej w związku z prowadzeniem przez Ubezpieczonego działalności gospodarczej określonej w umowie ubezpieczenia lub posiadany mieniem używanym w tej działalności.
2. Ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność cywilną za szkody wynikłe z czynów niedozwolonych (OC delikt) oraz odpowiedzialność cywilną z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umów (OC kontrakt).
3. Ochroną ubezpieczeniową objęte są także szkody wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa.
4. Warunkiem odpowiedzialności PZU SA jest zajście wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia i zgłoszenie roszczenia z tego tytułu przed upływem terminu przedawnienia.
5. Wszystkie szkody będące wynikiem tego samego działania lub zaniechania uważa się za jeden wypadek ubezpieczeniowy niezależnie od liczby poszkodowanych i momentu powstania oraz przyjmując się, że miały miejsce w chwili powstania pierwszej szkody.

6. PZU SA udziela ochrony ubezpieczeniowej w granicach odpowiedzialności ustawowej Ubezpieczonego.
7. PZU SA udziela ochrony ubezpieczeniowej w granicach odpowiedzialności Ubezpieczonego określonej przepisami właściwymi dla rodzaju prowadzonej przez niego działalności.

§ 18. Wyłączenia odpowiedzialności

1. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody wyrządzone w związku z:
  - 1) przeprowadzaniem imprezy sportowej, artystycznej albo rozrywkowej,
  - 2) udzielaniem świadczeń zdrowotnych lub wykonywaniem zawodu medycznego,
  - 3) działalnością apteki lub wykonywaniem zawodu farmaceuty,
  - 4) działalnością wszelkiego rodzaju placówek dydaktyczno-wychowawczych, opiekuńczych i pomocniczych związanych z nauczaniem i wychowaniem,
  - 5) działalnością o charakterze sportowo-rekreacyjnym,
  - 6) zarobkowym utrzymywaniem hoteli, moteli, zajazdów, schronisk turystycznych, domów wycieczkowych, domów pracy twórczej, schronisk, pensjonatów i domów wypoczynkowych, w tym szkody w związku z dodatkową działalnością prowadzoną na terenie hoteli i pozostałych w/w placówek (np. dancingi, dyskoteki, restauracje, bary, szatnie, parkingi).
2. PZU SA nie odpowiada za szkody:
  - 1) polegające na powstaniu czystej straty finansowej,
  - 2) wyrządzone umyślnie,
  - 3) nie przekraczające łącznie z jednego zdarzenia kwoty 200 zł (franszyza integralna),
  - 4) wyrządzone wskutek przeniesienia choroby zakaźnej, o której istnieniu Ubezpieczony bądź osoby, którymi się posługiwał wiedzieli lub przy zachowaniu należytej staranności mogły się dowiedzieć,
  - 5) powstałe wskutek oddziaływania azbestu, promieni laserowych, maserowych, pola magnetycznego i elektromagnetycznego,
  - 6) powstałe wskutek powolnego działania temperatury, związków chemicznych, gazów, pary, dymu, sadzy, wilgoci, hałasu, wstrząsów, osiadania gruntów, zagrzybienia itp.,
  - 7) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu, zaginięciu lub kradzieży gotówki, dzieł sztuki, biżuterii, przedmiotów z metali i kamieni szlachetnych, papierów wartościowych, wszelkiego rodzaju dokumentów oraz zbiorów o charakterze kolekcjonerskim,
  - 8) związane z naruszeniem dóbr osobistych innych niż zdrowie i życie, praw autorskich, patentów, licencji, nieuprawnionym użyciem znaków towarowych, nazw fabrycznych itp.,
  - 9) powstałe w komputerach, systemach komputerowych lub ich częściach lub urządzeniach komputerowych, systemach telekomunikacyjnych lub ich częściach lub urządzeniach telekomunikacyjnych, w tym także układach peryferyjnych, procesorach, mikroprocesorach, układach elektronicznych, układach scalonych lub urządzeniach mechanicznych związane z nie odczytaniem lub nieprawidłowym odczytaniem zapisu czasu, danych elektronicznych (zapamiętywanie, gromadzenie, zapisywanie, zachowanie, przetwarzanie),
  - 10) wyrządzone przez wszelkiego rodzaju wirusy lub innego rodzaju programy zakłócające pracę jakiegokolwiek programu, całego komputera, sieci niezależnie od przyczyny ich pojawienia się, w tym związanych z Internetem lub korzystaniem z Internetu,
  - 11) wyrządzone w stanie nietrzeźwości albo w stanie po użyciu narkotyków, środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii,
  - 12) objęte systemem ubezpieczeń obowiązkowych, które Ubezpieczony ma obowiązek zawrzeć,
  - 13) powstałe w związku z posiadaniem lub używaniem wszelkiego rodzaju sprzętu i urządzeń pływających lub latających,
  - 14) wyrządzone w środowisku przez jego zanieczyszczenie oraz w drzewostanie lasów i parków,
  - 15) powstałe w mieniu przechowywanym lub chronionym przez Ubezpieczonego,
  - 16) wyrządzone wspólnikom Ubezpieczonego, osobom bliskim Ubezpieczonego oraz osobom bliskim wspólników Ubezpieczonego,
  - 17) wyrządzone Ubezpieczającemu – jeżeli umowa ubezpieczenia została zawarta na cudzy rachunek (na rachunek Ubezpieczonego),
  - 18) za które przysługuje odszkodowanie na podstawie prawa górniczego lub geologicznego,
  - 19) które Ubezpieczony zobowiązany jest naprawić w ramach rękojmi lub gwarancji,
  - 20) wynikające z przekroczenia terminów i kosztów ustalonych w umowie,
  - 21) kar pieniężnych w tym, m.in. kar umownych, grzywien sądowych i administracyjnych, zadatków, odszkodowań z tytułu odstąpienia od umowy, podatków, należności publicznoprawnych i opłat manipulacyjnych,
  - 22) wynikłych z umownego rozszerzenia odpowiedzialności cywilnej w stosunku do zakresu wynikającego z powszechnie obowiązujących przepisów prawa, w szczególności wprowadzającego zobowiązanie do osiągnięcia rezultatu w miejsce zobowiązania do starannego działania.
3. Ponadto PZU SA nie odpowiada za szkody:
  - 1) spowodowane wadliwym produktem, którego producentem, importerem, dystrybutorem lub sprzedawcą był Ubezpieczony, chyba że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerzony zostanie o odpowiedzialność cywilną za produkt, o której mowa w § 20,
  - 2) powstałe w mieniu, z którego Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania lub innej umowy nienazwanej, chyba że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerzony zostanie o odpowiedzialność cywilną najemcy, o której mowa w § 21,
  - 3) powstałe w mieniu powierzonym do obróbki, naprawy, czyszczenia lub innych czynności (usług) wykonywanych w ramach działalności prowadzonej przez Ubezpieczonego, chyba że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerzony zostanie o odpowiedzialność cywilną za szkody w mieniu powierzonym, o której mowa w § 22,
  - 4) wyrządzone pracownikom Ubezpieczonego w związku z wykonywaniem pracy, chyba że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerzony zostanie o odpowiedzialność cywilną pracodawcy, o której mowa w § 23,
  - 5) za szkody rzeczowe wyrządzone osobie trzeciej w pojazdach powierzonych Ubezpieczonemu na podstawie zawartej umowy w celu naprawy, czyszczenia lub wykonania innych czynności w ramach prowadzonej działalności, chyba że zakres ochrony zostanie rozszerzony o odpowiedzialność zakładów naprawy pojazdów, o której mowa w § 24,
  - 6) będące następstwem wypadku ubezpieczeniowego poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, chyba że zakres ochrony rozszerzony zostanie o szkody powstałe na terenie całego świata z wyłączeniem USA i Kanady, o których mowa w § 25.

§ 19. Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia – warianty

Ubezpieczający, który zawiera ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w wariantcie bazowym może za opłatą dodatkowej składki rozszerzyć zakres ubezpieczenia o:

- 1) odpowiedzialność cywilną za produkt – I wariant OC za produkt,
- 2) odpowiedzialność cywilną najemcy – II wariant OC najemcy,
- 3) odpowiedzialność cywilną za szkody w mieniu powierzonym do obróbki, naprawy, czyszczenia lub innych czynności (usług) wykonywanych w ramach działalności prowadzonej przez Ubezpieczającego – III wariant OC za szkody w mieniu powierzonym,
- 4) odpowiedzialność cywilną pracodawcy – IV wariant OC pracodawcy,
- 5) odpowiedzialność cywilną za szkody w pojazdach oddanych w celu wykonania naprawy, czyszczenia – V wariant OC zakładu naprawy pojazdów,
- 6) rozszerzenie zakresu terytorialnego o szkody powstałe na terenie całego świata z wyłączeniem USA i Kanady – wariant dodatkowy OC.

§ 20. Przedmiot i zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za produkt – I wariant OC za produkt

1. Z zachowaniem postanowień OWU niezmienionych postanowieniami § 20, ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody powstałe w okresie ubezpieczenia, wyrządzone osobie trzeciej w związku z wprowadzeniem do obrotu produktów określonych w umowie ubezpieczenia,
2. Ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody wyrządzone po dacie początkowej przez produkt wprowadzony po dacie początkowej do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, chyba że umowa ubezpieczenia stanowi inaczej.
3. Przez datę początkową należy rozumieć dzień, w którym rozpoczyna się okres ubezpieczenia w pierwszej umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawartej w PZU SA, pod warunkiem zawierania kolejnych umów ubezpieczenia na okresy ubezpieczeniowe bezpośrednio po sobie następujące (kontynuacja ubezpieczenia); w przypadku braku kontynuacji ubezpieczenia lub zmiany warunków ubezpieczenia, za datę początkową uważa się dzień, w którym rozpoczyna się okres ubezpieczenia w pierwszej umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawartej w PZU SA po ostatniej przerwie lub zmianie warunków ubezpieczenia.
4. Wszystkie szkody będące wynikiem wprowadzenia do obrotu partii (serii) produktów posiadających tę samą wadę lub które można przypisać tej samej przyczynie uważa się za jeden wypadek ubezpieczeniowy niezależnie od liczby poszkodowanych i momentu powstania i przyjmuje się, że miały miejsce w chwili powstania pierwszej szkody.
5. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód określonych w § 18 ust. 1 i 2 oraz szkód:
  - 1) spowodowanych przez produkt zawierający materiały wybuchowe, azbest lub formaldehyd,
  - 2) spowodowanych przez produkt zawierający ludzką krew, osocze lub substancje krwiopochodne,
  - 3) polegających na uszkodzeniu bądź zniszczeniu samego produktu oraz z tytułu korzyści, jakie poszkodowany mógłby osiągnąć w związku z jego użytkowaniem,
  - 4) których przyczyną była jawna wada produktu, na którą producent wyraźnie zwrócił uwagę i w związku z nią obniżył jego cenę,
  - 5) wynikłych z wprowadzającej w błąd reklamy, niewłaściwej informacji o produkcie lub braku informacji o niebezpieczeństwie z nim związanym,
  - 6) spowodowanych wycofaniem z rynku wadliwej partii produktów,
  - 7) powstałych wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania wyrobów tytoniowych,
  - 8) wyrządzonych przez produkt nie posiadający ważnego atestu (certyfikatu, zezwolenia) lub innego dokumentu wymaganego przepisami prawa,
  - 9) wyrządzonych przez produkty wytworzone z roślin lub zwierząt zmodyfikowanych genetycznie,
  - 10) wynikających z niezdolności produktu lub jego elementu składowego do wykonywania funkcji, dla której został przewidziany, o ile nie ma to wpływu na bezpieczeństwo produktu.
6. PZU SA nie odpowiada za szkody wynikłe z wprowadzenia do obrotu produktu, o którego wadliwości lub szkodliwym charakterze Ubezpieczony wiedział lub mógł się dowiedzieć przy zachowaniu należytej staranności.

§ 21. Przedmiot i zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej najemcy – II wariant OC najemcy

1. Z zachowaniem postanowień OWU niezmienionych postanowieniami § 21, ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody rzeczowe wyrządzone osobie trzeciej w mieniu, z którego Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia lub innej podobnej umowy, w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej określonej w umowie ubezpieczenia oraz posiadaniem mienia używanego w tej działalności.

2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje utraconych korzyści, jakie poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby szkoda nie zaistniała.
3. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody określone w § 18 ust. 1 i 2 oraz szkody:
  - 1) polegające na zużyciu mienia, o którym mowa w ust. 1, będące następstwem normalnego jego używania,
  - 2) polegające na utracie mienia, o którym mowa w ust. 1, z innych przyczyn niż zniszczenie.

§ 22. Przedmiot i zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody w mieniu powierzonym – III wariant OC za szkody w mieniu powierzonym

1. Z zachowaniem postanowień OWU niezmienionych postanowieniami § 22, ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody rzeczowe wyrządzone osobie trzeciej w mieniu powierzonym Ubezpieczonemu na podstawie zawartej umowy do obróbki, naprawy, czyszczenia lub wykonania innych czynności w ramach prowadzonej działalności, określonej w umowie ubezpieczenia.
2. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody określone w § 18 ust. 1 i 2 oraz szkody:
  - 1) polegające na utracie mienia z innych przyczyn niż zniszczenie,
  - 2) wyrządzone w pojazdach,
  - 3) powstałe w mieniu chronionym, kontrolowanym lub przechowywanym przez Ubezpieczonego, które jednocześnie nie podlega obróbce, naprawie, czyszczeniu lub innym czynnościom w ramach prowadzonej działalności, chyba że przechowywanie jest elementem wykonywanej usługi, trwające jednak nie dłużej niż 30 dni.

§ 23. Przedmiot i zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pracodawcy – IV wariant OC pracodawcy

1. Z zachowaniem postanowień OWU niezmienionych postanowieniami § 23, ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego, gdy w okresie trwania ubezpieczenia w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz posiadaniem mienia używanego w tej działalności, określonymi w umowie ubezpieczenia, zaistnieją wypadki przy pracy, w następstwie których Ubezpieczony zobowiązany jest do naprawienia szkód rzeczowych lub na osobie poniesionych przez jego pracowników.
2. PZU SA wypłaca świadczenie w wysokości różnicy między odszkodowaniem przysługującym pracownikowi na podstawie przepisów prawa cywilnego a kwotą świadczenia należnego z ubezpieczenia społecznego na podstawie Ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.
3. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody określone w § 18 ust. 1 i 2 oraz szkody:
  - 1) powstałe w pojazdach mechanicznych posiadanych przez pracowników,
  - 2) powstałe w wyniku użycia sprzętu lub urządzeń o niewłaściwych ze względu na wymogi techniczne lub technologiczne parametrach,
  - 3) będące następstwem choroby zawodowej.

§ 24. Przedmiot i zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody w pojazdach powierzonych w celu wykonania naprawy lub czyszczenia – V wariant OC zakładów naprawy pojazdów

1. Z zachowaniem postanowień OWU niezmienionych postanowieniami § 24, ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody rzeczowe wyrządzone osobie trzeciej w pojazdach powierzonych Ubezpieczonemu na podstawie zawartej umowy w celu naprawy, czyszczenia lub wykonania innych czynności w ramach prowadzonej działalności, określonej w umowie ubezpieczenia.
2. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody określone w § 18 ust. 1 i 2 oraz szkody:

- 1) polegające na utracie mienia z innych przyczyn niż zniszczenie lub uszkodzenie,
  - 2) wynikłych z normalnego zużycia mienia,
  - 3) powstałych w mieniu, z którego Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy,
  - 4) powstałych w mieniu chronionym, przechowywanym i kontrolowanym przez Ubezpieczonego, chyba że przechowywanie jest elementem usługi naprawy (np. oczekiwanie na części zamienne) nie dłużej niż 30 dni,
  - 5) powstałych w pojazdach podczas jazd próbnych dokonywanych w odległości powyżej 10 km od miejsca wykonywania usługi oraz w przypadku, gdy kierujący nie posiadał uprawnień do kierowania pojazdem.
- 4) stacjonarny sprzęt RTV (urządzenia do przetwarzania dźwięku i obrazu) itp.,
  - 5) stacjonarny sprzęt medyczny (bez endoskopów i sprzętu rentgenowskiego) itp.,
  - 6) przenośny sprzęt elektroniczny tj. notebooki, rzutnik multi-medialne, przenośny sprzęt geodezyjny, telefony komórkowe itp. – pod warunkiem ubezpieczenia sprzętu stacjonarnego. Powyższy warunek nie ma zastosowania w sytuacji, kiedy firma nie posiada sprzętu stacjonarnego.

§ 25. Rozszerzenie zakresu terytorialnego o szkody powstałe na terenie całego świata z wyłączeniem USA i Kanady – wariant dodatkowy OC

1. Z zachowaniem postanowień OWU niezmienionych postanowieniami § 25, ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody będące następstwem wypadku ubezpieczeniowego na terenie całego świata z wyłączeniem USA i Kanady.
2. Jeśli zakres ubezpieczenia jest rozszerzony o wariant I OC za produkt, ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność za szkody na terenie całego świata z wyłączeniem USA i Kanady wyrządzone przez produkt wprowadzony do obrotu na terenie całego świata z włączeniem USA i Kanady.

§ 26. Postanowienia wspólne dla wszystkich wariantów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej

1. Suma gwarancyjna określona w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU SA za szkody powstałe ze wszystkich zdarzeń w okresie ubezpieczenia. Każdorazowa wypłata odszkodowania lub kosztów wymienionych w ust. 3, powoduje zmniejszenie sumy gwarancyjnej o wypłaconą kwotę.
2. W granicach sumy gwarancyjnej wspólnej dla całego zakresu ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1, mogą być wyodrębnione limity kwotowe określające odpowiedzialność PZU SA z tytułu ryzyk określonych w wariantach rozszerzających zakres ubezpieczenia.
3. W ramach sumy gwarancyjnej PZU SA jest obowiązany do:
  - 1) pokrycia kosztów wynagrodzenia rzeczoznawcy powołanego przez Ubezpieczonego lub poszkodowanego pod warunkiem, że PZU SA uzna powołanie tego rzeczoznawcy za uzasadnione,
  - 2) pokrycia niezbędnych kosztów sądowej obrony przed roszczeniem poszkodowanego, o ile prowadzenie tego sporu PZU SA uzna za uzasadnione,
  - 3) pokrycia kosztów postępowania pojednawczego lub mediacji, prowadzonego w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi, o ile PZU SA uzna prowadzenie tego postępowania za uzasadnione.
4. Zaspokojenie lub uznanie przez Ubezpieczonego roszczenia osoby trzeciej nie wywołuje skutków prawnych względem PZU SA, jeżeli PZU SA nie wyraził na to uprzedniej zgody.

Rozdział V

UBEZPIECZENIE SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO

§ 27. Przedmiot ubezpieczenia

1. Ubezpieczeniem może być objęty sprzęt elektroniczny, wymieniony w umowie ubezpieczenia i używany w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, do którego zalicza się w szczególności:
  - 1) stacjonarny sprzęt elektronicznego przetwarzania danych (EPD), sprzęt biurowy, urządzenia telekomunikacyjne, tj. komputery, drukarki, kopiarki, faxy, itp.,
  - 2) stacjonarny sprzęt alarmowy, pomiarowy, testujący, sterujący, diagnostyka samochodowa, kasy i wagi elektroniczne itp.,
  - 3) stacjonarny sprzęt graficzny, urządzenia fotoskładu i fotokompozycji itp.,

2. Pod warunkiem zawarcia umowy ubezpieczenia sprzętu określonego w ust. 1 ubezpieczeniem mogą być także objęte:
  - 1) wymienne nośniki danych tj. dyskietki, wymienne dyski magnetyczne i optyczne, CD-ROM-y, taśmy magnetyczne itp.,
  - 2) dane, za które uważa się:
    - a) informacje zawarte w zbiorach danych,
    - b) licencjonowane systemy operacyjne,
    - c) licencjonowane programy standardowe produkcji seryjnej,
    - d) programy użytkownika produkcji indywidualnej, udokumentowanego pochodzenia i wartości, za wyjątkiem danych audio-wizualnych takich jak gry komputerowe, nagrania filmowe lub muzyczne.
3. Sprzęt elektroniczny – stacjonarny i przenośny – może być objęty ochroną ubezpieczeniową tylko wtedy, gdy:
  - 1) stanowi własność Ubezpieczonego lub jest w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego,
  - 2) jest gotowy do eksploatacji i wykorzystywany zgodnie z przeznaczeniem oraz zainstalowany na stanowisku pracy w lokalach spełniających wymogi dotyczące środków bezpieczeństwa określone w § 12 ust. 1 i 2. Wymóg ten dotyczy zarówno sprzętu stacjonarnego jak i przenośnego użytkowanego w obrębie miejsca ubezpieczenia,
  - 3) okres jego eksploatacji od dnia produkcji nie przekracza pięciu lat, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Strony mogą się umówić, że ubezpieczeniem może być objęty również sprzęt elektroniczny stacjonarny biurowy, którego okres eksploatacji od dnia produkcji nie przekracza 7 lat, jeżeli jest on sprzętem po modernizacji.
5. Sprzęt przenośny określony w ust. 1 pkt 6 objęty jest ochroną także poza miejscem ubezpieczenia określonym w umowie ubezpieczenia wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem zapewnienia stałego całodobowego dozoru tego sprzętu, chyba że umówiono się inaczej.
6. Wymienne nośniki danych oraz dane mogą być ubezpieczone pod warunkiem wykonywania przez Ubezpieczonego przynajmniej raz w tygodniu kopii zapasowych. Kopie zapasowe danych na wymiennych nośnikach muszą być przechowywane w zamkniętym pojemniku np. szafie ogniotrwałej lub sejfie w innej strefie pożarowej.

§ 28. Zakres ubezpieczenia

1. PZU SA odpowiada za wszelkie szkody rzeczowe w ubezpieczonym sprzęcie jak również nośnikach danych i danych, powstałe wskutek nieprzewidzianej i niezależnej od Ubezpieczonego przyczyny, a w szczególności za szkody powstałe w wyniku:
  - 1) działania ognia, uderzenia pioruna, eksplozji, upadku statku powietrznego, huraganu, powodzi, deszczu nawalnego, gradu, osuwania i zapadania się ziemi, lawiny, naporu śniegu lub lodu, upadku drzewa lub budowli, trzęsienia ziemi, uderzenia pojazdu, huku ponaddźwiękowego, dymu i sadzy oraz następstw szkód wodociągowych,
  - 2) działania człowieka tj. nieostrożności, zaniedbania, niewłaściwego użytkowania, braku kwalifikacji, błędu operatora,
  - 3) błędów konstrukcyjnych, wadliwych materiałów, wad produkcyjnych, przepięcia, indukcji,
  - 4) w następstwie kradzieży z włamaniem z zamkniętych lokali lub rabunku.
2. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki zakres ubezpieczenia może być rozszerzony o następujące klauzule:
  - 1) aktów terroryzmu,
  - 2) pozostawienia sprzętu przenośnego bez stałego dozoru,
  - 3) ubezpieczenia sprzętu przenośnego poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej
 na warunkach określonych w Rozdziale IX OWU.

3. PZU SA zwraca również poniesione i udokumentowane przez Ubezpieczonego koszty związane z akcją ratowniczą, uprzątnięciem pozostałości po szkodzie oraz zabezpieczeniem mienia zgodnie z § 4 i § 49.
4. W przypadku ubezpieczenia mienia w lokalu, w którym drzwi zewnętrzne nie były zabezpieczone zamkiem o podwyższonej odporności na włamanie potwierdzonej atestem lub certyfikatem, świadectwem kwalifikacji jakości lub innym dokumentem wydanym przez upoważnioną jednostkę, odpowiedzialność PZU SA za szkodę powstałą w następstwie kradzieży z włamaniem poprzez otwarcie zamków kluczami podrobionymi lub innymi narzędziami, ograniczona zostaje do 75% wartości przedmiotu szkody. Powyższe ograniczenie nie dotyczy ubezpieczonego mienia znajdującego się w lokalu mieszczącym się w budynku biurowym, galerii, centrum handlowym lub handlowo-rozrywkowym, dla którego ustanowiono całodobowy dozór.

§ 29. Wyłączenia odpowiedzialności

1. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) za które w okresie gwarancji odpowiedzialność ponosi producent lub serwisant,
  - 2) za które na podstawie obowiązujących przepisów odpowiedzialni są dostawca, sprzedawca oraz spedytor,
  - 3) powstałe w wyniku aktów terrorizmu, chyba że ryzyko to zostało objęte oddzielnym ubezpieczeniem za opłatą dodatkowej składki,
  - 4) spowodowane wadami bądź usterkami ujawnionymi przed zawarciem ubezpieczenia, znanymi Ubezpieczonemu, niezależnie od tego czy o takich wadach bądź usterkach wiedział PZU SA,
  - 5) będące następstwem bezpośredniej eksploatacji – zużycia (starzenia),
  - 6) spowodowane kradzieżą bez włamania,
  - 7) powstałe w czasie naprawy oraz prób, z wyjątkiem prób dokonywanych w związku z określonymi badaniami eksploatacyjnymi,
  - 8) powstałe po upływie 30 dni od chwili tymczasowego magazynowania lub okresowego wyłączenia z użytkowania ubezpieczonego sprzętu,
  - 9) polegające na utracie lub uszkodzeniu sprzętu przenośnego określonego w § 27 ust. 1 pkt 6 pozostawionego bez stałego dozoru, także w zamkniętym i zabezpieczonym samochodzie zarówno na parkingu strzeżonym jak i niestrzeżonym, o ile nie umówiono się inaczej,
  - 10) którymi są defekty estetyczne np. zadrapania,
  - 11) powstałe w częściach urządzeń, które z uwagi na swoje specyficzne przeznaczenie ulegają zużyciu lub podlegają wymianie w ramach konserwacji. Wyłączenie to dotyczy w szczególności: materiałów pomocniczych, wymiennych narzędzi np. głowic do drukarek, pasków i łańcuchów napędowych, wymiennych nośników danych, taśm do drukarek, źródeł światła,
  - 12) w danych przechowywanych na stałe w pamięci głównej procesora, w danych i programach przechowywanych jedynie w pamięci roboczej komputera, w danych z programów jeszcze nie gotowych do użytku i tzw. kopiach pirackich,
  - 13) w danych i nośnikach danych przechowywanych i kopiowanych niezgodnie z zasadą określoną w § 27 ust. 6,
  - 14) spowodowane działaniem wirusa komputerowego oraz pola magnetycznego,
  - 15) w postaci utraconych zysków spowodowanych przerwą w działalności,
  - 16) powstałe wskutek utraty, uszkodzenia, zniszczenia lub niedostępności danych lub oprogramowania, w szczególności polegające na jakiegokolwiek niekorzystnej zmianie w danych lub oprogramowaniu spowodowane zniszczeniem, uszkodzeniem lub inną deformacją ich oryginalnej struktury oraz polegające na niedziałaniu lub nieprawidłowym działaniu sprzętu elektronicznego, nośników informacji lub wbudowanych układów scalonych.
2. W przypadku każdej pojedynczej szkody mają zastosowanie następujące franszyzy redukcyjne:
  - 1) dla sprzętu stacjonarnego wyszczególnionego w § 27 ust. 1 pkt 1–5 oraz telefonów komórkowych – franszyza redukcyjna w kwocie 240 zł,

- 2) dla sprzętu przenośnego wyszczególnionego w § 27 ust. 1 pkt 6 (poza telefonami komórkowymi) oraz dla nośników danych i danych, o których mowa w § 27 ust. 2 pkt 1 i 2 – franszyza redukcyjna w wysokości 10% wartości szkody nie mniej niż 480 zł.

§ 30. Sposób ubezpieczenia – Suma ubezpieczenia

1. Sprzęt, o którym mowa w § 27 ust. 1 ubezpieczony jest na sumy stałe, natomiast dane i nośniki danych, o których mowa w § 27 ust. 2, ubezpieczane są na pierwsze ryzyko.
2. Sumę ubezpieczenia określaną przez Ubezpieczającego odrębnie dla sprzętu, o którym mowa w § 27 ust. 1, wymienionego we wniosku o ubezpieczenie stanowiącym integralną część umowy ubezpieczenia stanowi:
  - 1) wartość odtworzeniowa – dla sprzętu elektronicznego, którego okres eksploatacji od dnia produkcji nie przekracza 5 lat,
  - 2) wartość rzeczywista – dla sprzętu elektronicznego stacjonarnego biurowego, którego okres eksploatacji od dnia produkcji przekracza 5 lat.
3. Wysokość sumy ubezpieczenia w przypadku danych i nośników danych ustala we własnym zakresie Ubezpieczający, kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia tj. wysokością kosztów ponownego zakupu nośników danych oraz kosztów poniesionych na odtworzenie utraconych danych.

Rozdział VI

UBEZPIECZENIE MIENIA W TRANSPORCIE KRAJOWYM (CARGO)

§ 31. Przedmiot ubezpieczenia

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest mienie w transporcie krajowym, określone we wniosku o ubezpieczenie, przewożone na ryzyko Ubezpieczonego transportem własnym lub obcym.
2. Ubezpieczenie nie obejmuje eksponatów, wzorów, modeli, prototypów, dzieł sztuki, dokumentów oraz przedmiotów mających szczególną wartość kolekcjonerską, przewozu żywych zwierząt, bagażu podręcznego, mienia przewożonego w ramach handlu obwoźnego, towarów niebezpiecznych w rozumieniu przepisów prawa, przesyłek pocztowych, danych zapisanych na nośnikach danych oraz wartości pieniężnych.
3. Wartości pieniężne mogą być objęte ubezpieczeniem na czas transportu na zasadach określonych w Rozdziale II OWU.

§ 32. Zakres ubezpieczenia

1. Ubezpieczenie obejmuje transport mienia wraz z niezbędnymi czynnościami przeładunkowymi i jego składowaniem przejściowym, trwającym nie dłużej niż 14 dni roboczych na trasie transportu w magazynach lub innych pomieszczeniach przystosowanych do tego celu i odpowiednio zabezpieczonych, z wyłączeniem załadunku i wyładunku.
2. Mienie jest ubezpieczone:
  - 1) w transporcie własnym od chwili, w której mienie załadowane na środek transportu opuszcza magazyn lub inne miejsce składowania w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia jako miejsce rozpoczęcia transportu do chwili dostarczenia mienia do miejsca określonego w umowie ubezpieczenia jako miejsce przeznaczenia,
  - 2) w transporcie obcym od chwili przyjęcia mienia do transportu przez przewoźnika w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia jako miejsce rozpoczęcia transportu do chwili dostarczenia mienia odbiorcy w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia jako miejsce przeznaczenia.
3. W ramach umowy ubezpieczenia zawartej w zakresie podstawowym PZU SA odpowiada za szkody w przewożonym mieniu powstałe w wyniku ognia, uderzenia pioruna, eksplozji, huraganu, powodzi, deszczu nawalnego, lawiny, gradu, osuwania oraz zapadania się ziemi, uderzenia przedmiotu w środek transportu, wypadku środka transportu, rabunku i wandalizmu (dewastacji).
4. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ochrona ubezpieczeniowa może zostać rozszerzona o:

- 1) ryzyko kradzieży z włamaniem oraz kradzieży mienia wraz ze środkiem transportu, z zastrzeżeniem postanowień ust.5 i 6,
  - 2) ryzyko szkód powstałych w czasie operacji załadunku i wyładunku, na warunkach określonych w klauzuli w rozdziale IX OWU.
5. W odniesieniu do szkód w mieniu przewożonym transportem własnym powstałych wskutek kradzieży z włamaniem lub kradzieży mienia wraz ze środkiem transportu, PZU SA ponosi odpowiedzialność, pod warunkiem spełnienia następujących wymogów w zakresie zabezpieczenia pojazdu będącego środkiem transportu:
- 1) w środku transportu pozostawionym bez dozoru wszystkie okna i inne otwory pozwalające na dostęp do wnętrza są w należytm stanie technicznym i zamknięte na klucz,
  - 2) wewnątrz przestrzeni ładunkowej nie jest widoczne z zewnątrz środka transportu,
  - 3) w pojeździe, będącym środkiem transportu pozostawionym bez dozoru został uruchomiony atestowany i sprawny alarm antywłamaniowy oraz jedno z następujących zabezpieczeń: blokada kierownicy, blokada skrzyni biegów, immobilizer lub inne urządzenie tego typu uniemożliwiające uruchomienie pojazdu, pod warunkiem że urządzenia te posiadają atest i są sprawne,
  - 4) osoba dokonująca przewozu pozostawiająca pojazd, będący środkiem transportu bez dozoru zobowiązana jest wyłączyć silnik, zamknąć pojazd na kluczyk oraz uruchomić wszystkie zabezpieczenia, zabrać ze sobą kluczyki do pojazdu, dowód rejestracyjny, prawo jazdy oraz dokumenty przewozowe,
  - 5) w godzinach nocnych tzn. od godz. 22.00 do godz. 6.00 pojazd, będący środkiem transportu zaparkowany jest na parkingu strzeżonym,
  - 6) postoje w ciągu dnia, w innym celu niż załadunek i wyładunek środka transportu przewożącego towary o zwiększonym ryzyku kradzieży tj. sprzęt elektroniczny, samochody, alkohol, wyroby tytoniowe, jubilerskie muszą odbywać się na parkingach strzeżonych, w przeciwnym razie odpowiedzialność PZU SA ograniczona zostaje do 50% wysokości szkody.
  6. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 5 pkt 6 odpowiedzialność PZU SA za szkody powstałe wskutek kradzieży z włamaniem oraz kradzieży mienia wraz ze środkiem transportu w mieniu przewożonym transportem własnym ograniczona zostaje do 80% wysokości szkody.
  7. PZU SA pokrywa również poniesione i udokumentowane przez Ubezpieczonego koszty związane z akcją ratowniczą, uprzątnięciem pozostałości po szkodzie oraz zabezpieczeniem mienia zgodnie z zasadami określonymi w § 4 i § 49.

§ 33. Wyłączenia odpowiedzialności

1. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe podczas przewozu mienia w obrębie tej samej nieruchomości (posesji),
  - 2) powstałe wskutek wypadku środka transportu należącego do Ubezpieczonego lub przez niego wynajętego, jeżeli wypadek został spowodowany złym stanem technicznym tego środka transportu lub gdy kierowca był w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub innych środków o podobnym działaniu,
  - 3) powstałe wskutek zwykłego zużycia przewożonego mienia,
  - 4) powstałe wskutek niewłaściwego załadunku, braku opakowania albo opakowania niezgodnego z obowiązującymi normami lub zwyczajami,
  - 5) powstałe wskutek wady ukrytej,
  - 6) powstałe w towarach przeterminowanych, niepełnowartościowych i niekompletnych,
  - 7) spowodowane działaniem deszczu, mrozu, upału, śniegu lub innych wpływów atmosferycznych, chyba że szkoda powstała w bezpośrednim następstwie wypadku, jakiemu uległ środek transportu,
  - 8) powstałe wskutek naturalnej właściwości mienia, np. zepsucie, samozapalenie, ubytek miary lub wagi w granicach norm,
  - 9) powstałe w mieniu, którego zakup jest udokumentowany dowodami zakupu wystawionymi przez nie istniejące w chwili wystawienia tych dokumentów podmioty,
  - 10) powstałe w mieniu nielegalnie wprowadzonym na obszar celny Wspólnoty Europejskiej,

- 11) będące następstwem opóźnienia dostawy,
  - 12) wynikające z niewypłacalności lub niuregulowanych zobowiązań finansowych Ubezpieczonego.
2. W przypadku każdej pojedynczej szkody ma zastosowanie franszyza redukcyjna, w kwocie 200 zł.

§ 34. Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia

1. Mienie, o którym mowa w § 31 ust. 1, ubezpiecza się na pierwsze ryzyko.
2. Suma ubezpieczenia mienia w transporcie krajowym powinna odpowiadać maksymalnej wartości przewidywanej szkody, jaka może powstać w ubezpieczonym mieniu w okresie ubezpieczenia, nie większej jednak niż kwota 300.000 zł.

Rozdział VII

UBEZPIECZENIE ASSISTANCE

§ 35. Przedmiot ubezpieczenia

1. Przedmiotem ubezpieczenia są następujące usługi assistance:
  - 1) zorganizowanie pomocy medycznej w razie zajścia nieszczęśliwego wypadku,
  - 2) zorganizowanie pomocy w przypadku hospitalizacji spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem lub nagłym zachorowaniem,
  - 3) zorganizowanie lokalu zastępczego,
  - 4) zorganizowanie pomocy specjalisty po powstaniu szkody,
  - 5) zorganizowanie dozoru po powstaniu szkody.
2. Organizację usług assistance, o których mowa w ust. 1 zapewnia Centrum Dyspozycyjne PZU SA.

§ 36. Zakres ubezpieczenia i limity odpowiedzialności

Pomoc medyczna

1. W przypadku, gdy wskutek zaistnienia nieszczęśliwego wypadku Ubezpieczony potrzebuje pomocy medycznej, PZU SA zobowiązuje się zapewnić:
  - 1) udzielenie Ubezpieczonemu przez lekarza PZU SA pierwszej telefonicznej porady dotyczącej sposobu postępowania, organizacji pierwszej pomocy i planowania leczenia,
  - 2) zorganizowanie oraz pokrycie kosztów pierwszej wizyty lekarza u Ubezpieczonego (koszty honorarium i dojazdu) maksymalnie do wysokości kwoty 600 zł na jedno zdarzenie,
  - 3) zorganizowanie transportu medycznego Ubezpieczonego do najbliższej placówki medycznej oraz pokrycie kosztów takiego transportu.
2. Suma ubezpieczenia dla pomocy medycznej na jedno lub wszystkie zdarzenia wynosi łącznie 2.000 złotych dla jednego Ubezpieczonego, na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe w okresie ubezpieczenia.

Pomoc w przypadku hospitalizacji

3. W przypadku hospitalizacji Ubezpieczonego, trwającej dłużej niż 5 dni, będącej wynikiem nieszczęśliwego wypadku lub nagłego zachorowania, po uzyskaniu przez lekarza PZU SA informacji – udzielonej przez lekarza leczącego Ubezpieczonego, o przewidywanym czasie jego pobytu w szpitalu – PZU SA zobowiązuje się zapewnić:
  - 1) zorganizowanie dla Ubezpieczonego transportu medycznego ze szpitala, w którym był hospitalizowany, do jego domu oraz pokrycie kosztów takiego transportu – środkiem transportu wskazanym przez lekarza PZU SA maksymalnie do wysokości 500 zł, na jedno lub więcej zdarzeń (limit odpowiedzialności),
  - 2) zorganizowanie dla Ubezpieczonego opieki medycznej po hospitalizacji trwającej nie dłużej niż 3 dni maksymalnie do wysokości 1.000 zł, na jedno lub więcej zdarzeń (limit odpowiedzialności).
4. Suma ubezpieczenia z tytułu pomocy w przypadkach hospitalizacji na jedno lub wszystkie zdarzenia wynosi łącznie 2.000 złotych dla jednego Ubezpieczonego, na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe w okresie ubezpieczenia.

Zorganizowanie lokalu zastępczego

5. W przypadku, gdy skutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego wymienionego w § 5 ust. 1 lub § 9 ust. 1 OWU budynek lub lokal, w których znajduje się ubezpieczone mienie został zniszczony i nie nadaje się do użytkowania, PZU SA zobowiązuje się zapewnić:
  - 1) zorganizowanie i pokrycie kosztów transportu ubezpieczonego mienia do wskazanego przez Ubezpieczonego budynku lub lokalu oddalonego nie dalej niż 50 km od miejsca zdarzenia,
  - 2) przechowywanie ocalałego mienia w miejscu wskazanym przez operatora, jeżeli Ubezpieczony nie posiada lokalu zastępczego lub magazynu,
  - 3) transport powrotny z miejsca magazynowania do miejsca ubezpieczenia – środkiem transportu o ładowności do 3,5 tony.
6. Suma ubezpieczenia z tytułu zorganizowania lokalu zastępczego na jedno i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe wynosi 5.000 zł w okresie ubezpieczenia.

Interwencja specjalisty po powstaniu szkody

7. W przypadku, gdy skutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego wymienionego w § 5 ust. 1 lub § 9 ust. 1 OWU miejsce ubezpieczenia zostało zniszczone, PZU SA zobowiązuje się do zapewnienia zorganizowania pomocy, pokrycia kosztów dojazdu do miejsca ubezpieczenia oraz robocizny niżej wymienionych specjalistów, łącznie do maksymalnej sumy ubezpieczenia w wysokości 5.000 zł, nie częściej jednak niż 3 razy w danym okresie ubezpieczenia (dotyczy każdego ze specjalistów z osobna):
  - 1) ślusarza – w przypadku konieczności wymiany zamków po kradzieży z włamaniem,
  - 2) elektryka – w przypadku uszkodzenia instalacji elektrycznej,
  - 3) hydraulika – dla zapobieżenia zalaniu albo zwiększeniu już powstałego zalania,
  - 4) szklarza – w przypadku uszkodzenia szyb,
  - 5) technika urządzeń grzewczych – w przypadku, gdy temperatura spadnie poniżej 5 stopni C,
  - 6) dekarza – w przypadku uszkodzenia dachu, jeżeli takie uszkodzenie dachu utrudnia korzystanie z budynku,
  - 7) murarza – w przypadku uszkodzenia konstrukcji ścian,
  - 8) glazurnika – w przypadku uszkodzenia powierzchni pokrytej glazurą, terakotą kamieniem, itp.,
  - 9) parkieciarza – w przypadku uszkodzenia parkietu.

Dozór po szkodzie

8. W przypadku, gdy skutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego wymienionego w § 5 ust. 1 lub § 9 ust. 1 OWU miejsce ubezpieczenia zostało zniszczone, PZU SA jest zobowiązane do zapewnienia zorganizowania dozoru po powstaniu szkody w miejscu ubezpieczenia przez 72 godziny od momentu ustanowienia dozoru, łącznie do maksymalnej sumy ubezpieczenia 1.200 zł.

§ 37. Wyłączenia odpowiedzialności

1. PZU SA nie odpowiada za jakiegokolwiek szkody na osobie lub rzeczowe zaistniałe w związku ze świadczonymi usługami assistance.
2. Odpowiedzialność w zakresie jakości i sposobu wykonania usług oraz odpowiedzialność cywilną za szkody powstałe w wyniku świadczenia usług assistance określonych w § 36, ponoszą każdorazowo bezpośredni usługodawcy.
3. Z odpowiedzialności PZU SA wyłączone są usługi, które zaszły w związku:
  - 1) ze szkodami górniczymi w rozumieniu prawa górniczego,
  - 2) ze szkodami powstałymi wskutek zawilgocenia ubezpieczonego budynku w powodu długotrwałej nieszczelności instalacji wodno-kanalizacyjnej lub w wyniku zalania wodą pochodzącą z opadów atmosferycznych poprzez dach, ściany, balkony, tarasy, okna lub nie zabezpieczone otwory, jeżeli obowiązek konserwacji tych urządzeń, instalacji czy elementów budynku należał do Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego,
  - 3) ze szkodami powstałymi wskutek przenikania wód gruntowych,

- 4) ze skutkami działania materiałów rozszczepialnych,
  - 5) ze spożyciem przez Ubezpieczonego alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających,
  - 6) z samobójstwem lub próbą samobójstwa,
  - 7) z uczestnictwem Ubezpieczonego w bójce, z wyłączeniem przypadku obrony koniecznej.
4. Odpowiedzialność PZU SA polegająca na zapewnieniu organizacji usług określonych w § 36 ust. 1–4 jest wyłączona, jeżeli konieczność pomocy medycznej lub hospitalizacji jest związana z:
    - 1) chorobami przewlekłymi Ubezpieczonego,
    - 2) rekonwalescencją Ubezpieczonego lub schorzeniami w trakcie trwającego leczenia, które jeszcze nie zostały wyleczone przed powstaniem zdarzenia, za które odpowiedzialność ponosi PZU SA w ramach ubezpieczenia assistance,
    - 3) nagłym pogorszeniem zdrowia Ubezpieczonego lub komplikacjami w przypadku chorób, które wymagają stałego leczenia lub opieki medycznej,
    - 4) ciążą po szóstym miesiącu jej trwania,
    - 5) rozstrojem zdrowia wynikającym ze spożycia przez Ubezpieczonego niewłaściwych dla niego pokarmów. Przyczynę schorzenia oraz niewłaściwość spożywanych przez Ubezpieczonego pokarmów, będących przyczyną schorzenia, określa lekarz PZU SA.
  5. Z zakresu odpowiedzialności PZU SA polegającej na zapewnieniu świadczenia usług, o których mowa w § 36 ust. 7 wyłączone są:
    - 1) usługi elektryka świadczone w związku z uszkodzeniami żarówek i bezpieczników,
    - 2) usługi hydraulika świadczone w związku z uszkodzeniami: baterii wodnych, zatkaniem zlewu, umywalki lub wanny,
    - 3) usługi świadczone w związku z uszkodzeniami podziemnych rur instalacji kanalizacyjnych, gazowych i wodociągowych oraz podziemnych linii energetycznych oraz wszystkich tych instalacji, za naprawę lub konserwację których odpowiadają Ubezpieczający lub właściwe służby pogotowia technicznego, wodno-kanalizacyjnego, gazowego lub energetycznego,
    - 4) usługi świadczone w związku z uszkodzeniami urządzeń elektrycznych gospodarstwa domowego, maszyn i urządzeń służących do prowadzenia działalności gospodarczej oraz ich podłączenia do sieci elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej,
    - 5) usługi świadczone w związku z uszkodzeniami, o istnieniu których Ubezpieczający wiedział przed zawarciem umowy ubezpieczenia assistance,
    - 6) usługi związane z uszkodzeniami, za naprawę których odpowiadają właściwe służby administracyjne lub właściwe służby pogotowia technicznego, energetycznego, wodno-kanalizacyjnego oraz gazowego,
    - 7) usługi transportowe mienia, które ze względu na swoje gabaryty nie może być przewożone samochodem ciężarowym o ładowności do 3,5 tony.
  6. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności jeżeli niezorganizowanie świadczeń, o których mowa w § 36, nastąpiło z powodu siły wyższej.

Rozdział VIII

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

§ 38. Wyłączenia wspólne

1. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody będące następstwem:
  - 1) działań wojennych, wszelkiego rodzaju wewnętrznych zamieszek, rozruchów, strajków i sabotażu,
  - 2) aktów terroryzmu, chyba że ryzyko to zostało objęte ubezpieczeniem za opłatą dodatkowej składki,
  - 3) działania energii jądrowej lub zanieczyszczenia radioaktywnego,
  - 4) decyzji administracyjnej wydanej na podstawie obowiązujących przepisów, powodującej konfiskatę, rekwizycję, nacjonalizację lub innego rodzaju przejęcie ubezpieczonego przedmiotu przez rząd lub inne władze kraju,
  - 5) zalania od podłoża mienia składowanego bądź przechowywanego w pomieszczeniach usytuowanych poniżej poziomu gruntu np. w piwnicach lub suterrenach, jeżeli ubezpieczone

mienie było składowane lub przechowywane poniżej 12 cm ponad podłogą,

- 6) zanieczyszczenia środowiska naturalnego, z zastrzeżeniem postanowień § 5 ust. 4.
2. W ubezpieczeniu mienia PZU SA nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez Ubezpieczonego,
  - 2) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.
3. W ubezpieczeniu mienia PZU SA nie odpowiada za szkody wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez pracowników Ubezpieczonego, którym Ubezpieczony powierzył pieczę nad ubezpieczonym mieniem. Wyłączenie to nie dotyczy ubezpieczenia mienia od ryzyka ognia i innych żywiołów.
4. Za winę umyślną lub rażące niedbalstwo Ubezpieczonego będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej należy rozumieć winę umyślną lub rażące niedbalstwo:
  - 1) w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępców,
  - 2) w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów,
  - 3) w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów,
  - 4) w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów,
  - 5) w spółkach partnerskich – partnerów lub członków zarządu lub prokurentów,
  - 6) w spółkach cywilnych – wspólników,
  - 7) w spółdzielniach, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządulub innych osób wskazanych w postanowieniach dodatkowych do OWU.
5. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej PZU SA nie odpowiada za szkody wyrządzone umyślnie.

§ 39. Zawarcie umowy ubezpieczenia

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na pisemny wniosek Ubezpieczającego na okres roczny albo krótszy od roku (ubezpieczenie krótkoterminowe). Wniosek stanowi integralną część umowy ubezpieczenia.
2. Wniosek powinien zawierać następujące dane:
  - 1) nazwę i dokładny adres Ubezpieczającego i Ubezpieczonego,
  - 2) REGON, NIP lub PESEL Ubezpieczającego i Ubezpieczonego (w przypadku podmiotu gospodarczego – REGON i NIP, w przypadku osoby fizycznej – PESEL),
  - 3) miejsce ubezpieczenia, z podaniem dokładnego adresu,
  - 4) rodzaj prowadzonej działalności,
  - 5) przedmiot i zakres ubezpieczenia,
  - 6) sumę ubezpieczenia i sposób jej ustalania lub sumę gwarancyjną w odniesieniu do ubezpieczenia OC,
  - 7) okres ubezpieczenia,
  - 8) opis posiadanych zabezpieczeń przeciwpożarowych i przeciwkradzieżowych,
  - 9) w przypadku ubezpieczenia cargo – niezbędne informacje dotyczące transportu, w szczególności sumę ubezpieczenia, rodzaj przewożonego mienia, informację czy jest to mienie nowe/używane, zakres ubezpieczenia, rodzaj transportu (własny/obcy),
  - 10) liczbę i wielkość szkód w okresie ostatnich trzech lat bez względu na to, czy mienie było objęte ochroną ubezpieczeniową i czy za szkodę zostało wypłacone odszkodowanie, z podaniem przyczyny powstania szkody, jej wysokości oraz kwoty otrzymanego odszkodowania.
3. Z zastrzeżeniem ust. 4, umowę uważa się za zawartą z chwilą doręczenia dokumentu ubezpieczenia (polisę).
4. Jeżeli w odpowiedzi na złożoną ofertę PZU SA doręcza Ubezpieczającemu dokument ubezpieczenia zawierający postanowienia, które odbiegają na niekorzyść Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego od treści złożonej przez niego oferty, PZU SA zobowiązany jest zwrócić Ubezpieczającemu na to uwagę na piśmie przy doręczeniu tego dokumentu, wyznaczając mu co najmniej 7 dniowy termin do zgłoszenia sprzeciwu. W razie niewykonania tego obowiązku zmiany dokonane na niekorzyść Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego nie są skuteczne, a umowa jest zawarta zgod-

nie z warunkami oferty. W braku sprzeciwu umowa dochodzi do skutku zgodnie z treścią dokumentu ubezpieczenia następnego dnia po upływie terminu wyznaczonego do złożenia sprzeciwu.

5. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek Ubezpieczonego). Obowiązek zapłaty składki ubezpieczeniowej ciąży na Ubezpieczającym.
6. Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności PZU SA według taryfy obowiązującej w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, z uwzględnieniem przedmiotu, sumy bądź limitów odpowiedzialności ustalonych w poszczególnych klauzulach, zakresu ubezpieczenia oraz wynikających z oceny ryzyka podwyżek i obniżek za środki zabezpieczenia, przebiegu ubezpieczenia, sposobu opłacenia składki, franszyzy redukcyjnej i ilości ryzyk objętych umową ubezpieczenia.
7. Jeżeli nie umówiono się inaczej, składka powinna być zapłacona jednocześnie z zawarciem umowy. Należna składka roczna może być na wniosek Ubezpieczającego rozłożona na maksymalnie 4 raty.
8. Zapłata składki następuje w formie gotówkowej lub w porozumieniu z PZU SA w formie bezgotówkowej.
9. Za datę zapłaty składki albo raty składki uważa się datę, w której rachunek bankowy PZU SA uznany został pełną kwotą składki lub jej raty.
10. Składka nie podlega indeksacji.
11. Wystąpienie wypadku ubezpieczeniowego nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłaty rat składki w terminach określonych w dokumencie ubezpieczenia, przy czym w przypadku wypłaty odszkodowania, raty składki, których termin płatności przypada po dniu wypłaty odszkodowania, stają się natychmiast wymagalne w dniu wypłaty odszkodowania. W przypadku odmowy wypłaty odszkodowania, terminy płatności rat składki, których płatność zgodnie z terminami określonymi w dokumencie ubezpieczenia przypada po dniu doręczenia oświadczenia o odmowie wypłaty odszkodowania, nie ulegają zmianie.
12. Ubezpieczający ma możliwość zadeklarowania w umowie ubezpieczenia dodatkowej franszyzy redukcyjnej, innej niż franszyza redukcyjna, o których mowa w OWU, co stanowi podstawę do udzielenia obniżki składki. Zasada ta nie dotyczy ubezpieczenia przenośnego sprzętu elektronicznego oraz nośników danych i danych, ubezpieczenia assistance oraz klauzul aktów terroryzmu, dodatkowych i stałych kosztów działalności.
13. Jeżeli w okresie ubezpieczenia nastąpi wzrost wartości będących podstawą ustalenia sumy ubezpieczenia, Ubezpieczający może w porozumieniu z PZU SA podwyższyć sumę ubezpieczenia. Podwyższenie sumy pociąga za sobą opłatę dodatkowej składki liczonej począwszy od dnia następnego po zgłoszeniu przez Ubezpieczającego podwyższenia sumy ubezpieczenia.
14. Jeżeli w okresie ubezpieczenia nastąpi spadek wartości ubezpieczonego mienia, Ubezpieczający może żądać odpowiedniego zmniejszenia sumy ubezpieczenia. Zmniejszenia sumy ubezpieczenia może z tej samej przyczyny dokonać jednostronnie PZU SA, zawiadamiając o tym jednocześnie Ubezpieczającego.
15. Zmniejszenie sumy ubezpieczenia pociąga za sobą zmniejszenie składki począwszy od dnia pierwszego tego miesiąca w którym Ubezpieczający zażądał zmniejszenia sumy ubezpieczenia lub w którym PZU SA zawiadomił Ubezpieczającego o jednostronnym zmniejszeniu tej sumy.

§ 40. Początek i koniec odpowiedzialności

1. Jeżeli nie umówiono się inaczej, odpowiedzialność PZU SA rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty.
2. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż sześć miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia, w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy. Odstąpienie od umowy nie zwalnia Ubezpieczającego od obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim PZU SA udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

§ 41.

Niezadziałanie z przyczyn zwinionych przez Ubezpieczonego lub Ubezpieczającego w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego

środków zabezpieczenia mienia przed szkodą, w związku z którymi PZU SA udzielił obniżki w składce, stanowi ważny powód wypowiedzenia w rozumieniu art. 812 § 5 Kodeksu cywilnego i PZU SA może wówczas wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym.

§ 42.

1. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie praw wymaga zgody PZU SA.
2. W razie przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, jakie ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą PZU SA umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
3. W razie przeniesienia własności przedmiotu ubezpieczenia na bank (przewłaszczenie lub zabezpieczenie) przeniesienie prawa z umowy ubezpieczenia nie wymaga zgody PZU SA.
4. Przepisy ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do przenoszenia wierzycielności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w umowie wypadku.

§ 43.

1. Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:
  - 1) z upływem okresu ubezpieczenia określonego w polisie,
  - 2) z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę, jeżeli prawa wynikające z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia – w zakresie dotyczącym tego przedmiotu ubezpieczenia,
  - 3) z dniem doręczenia oświadczenia PZU SA o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy PZU SA ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie,
  - 4) z upływem 7 dni od dnia otrzymania od PZU SA pisma z wezwaniem do zapłaty kolejnej raty składki wysłanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni spowoduje ustanie odpowiedzialności,
  - 5) w przypadkach określonych w § 40 ust. 2, § 41, § 44 i § 47 ust. 2,
  - 6) z chwilą wyczerpania sumy ubezpieczenia albo sumy gwarancyjnej – w odniesieniu do danego przedmiotu ubezpieczenia.
2. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Zwrot składki nie przysługuje, gdy wygaśnięcie ochrony ubezpieczeniowej jest następstwem:
  - 1) jej wykorzystania w związku z wyczerpaniem sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej wskutek wypłaty odszkodowania lub odszkodowań,
  - 2) w ubezpieczeniu na sumę stałą - utraty lub zniszczenia przedmiotu ubezpieczenia wskutek wypadku ubezpieczeniowego, z tytułu którego przyznane zostało odszkodowanie w wysokości sumy ubezpieczenia.

§ 44.

W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.

§ 45. Prawa i obowiązki stron

1. Ubezpieczający obowiązany jest podać do wiadomości PZU SA wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU SA zapytuje w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez

przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU SA umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.

2. W czasie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczający obowiązany jest zgłaszać zmiany okoliczności wymienionych w ustępie poprzedzającym. Ubezpieczający obowiązany jest zawiadamiać o tych zmianach PZU SA niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
3. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ustępach poprzedzających spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
4. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ustępów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ustępów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

§ 46.

Ubezpieczony obowiązany jest:

- 1) prowadzić ewidencję ubezpieczonego mienia wraz z charakterystyką ubezpieczanych przedmiotów i ich wartością zadeklarowaną do ubezpieczenia dla środków trwałych, sprzętu elektronicznego, środków obrotowych i przewożonego mienia oraz zabezpieczyć ją przed kradzieżą, zniszczeniem bądź zaginięciem, przy czym w razie ubezpieczenia środków trwałych według wartości ewidencyjnej brutto za powyższą ewidencję może być przyjęta ewidencja prowadzona dla celów rachunkowych wraz z wartościami księgowymi brutto w niej wskazanymi,
- 2) umożliwić PZU SA dokonanie lustracji ubezpieczonego mienia oraz zapoznanie się z dokumentami mającymi związek z umową ubezpieczenia w celu oceny ryzyka ubezpieczeniowego oraz sformułowania ewentualnych rekomendacji i zaleceń dotyczących kontroli tego ryzyka,
- 3) w odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej – dostarczyć PZU SA orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego.

§ 47.

1. Ubezpieczony obowiązany jest także:

- 1) przestrzegać ogólnie obowiązujących i dodatkowo zastrzeżonych w umowie ubezpieczenia przepisów bezpieczeństwa mających na celu zapobieganie powstaniu szkody, a w tym szczególnie: przepisów o ochronie przeciwpożarowej, o budowie i eksploatacji urządzeń technicznych, dozorcze technicznym oraz środków zabezpieczenia mienia przed kradzieżą z włamaniem i rabunkiem określonych w niniejszych OWU,
  - 2) dbać o konserwację przewodów i urządzeń doprowadzających i odprowadzających wodę lub inne płyny (wodociągów, kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania i innych). Wszelkie inwestycje i przeróbki niezbędne, w ocenie rzeczoznawców lub w świetle obowiązujących przepisów do właściwej konserwacji i prawidłowego działania przewodów i urządzeń, muszą być wykonane niezwłocznie. Ubezpieczony obowiązany jest także w terminie zastosować właściwe środki ochronne w celu zabezpieczenia przed mrozem przewodów i urządzeń służących do rozprowadzania wody,
  - 3) zamknąć, opróżnić z wody i utrzymywać opróżnione instalacje, urządzenia wodociągowe i centralnego ogrzewania w obiektach nieużywanych; to samo odnosi się do urządzeń czasowo unieruchomionych,
  - 4) dokonywać konserwacji przedmiotu ubezpieczenia i przechowywać go w sposób zgodny z zaleceniami producenta i wymogami technicznymi.
2. Nieprzestrzeganie przez Ubezpieczonego obowiązków, o których mowa w ust. 1 stanowi ważny powód wypowiedzenia umowy ubezpieczenia w rozumieniu art. 812 § 5 kodeksu cywilnego

i PZU SA może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.

3. W razie naruszenia obowiązków, o których mowa w ust. 1, w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej - z winy umyślnej, a w ubezpieczeniu mienia – z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa, PZU SA wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

§ 48.

1. Ubezpieczający ma obowiązek zawiadomienia PZU SA o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym w terminie 24 godzin od uzyskania wiadomości o jego zajściu, jeżeli wypadek dotyczy ubezpieczonego mienia, a w przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w terminie 14 dni od zgłoszenia do Ubezpieczonego roszczenia o odszkodowanie. Jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa dnia następnego.
2. W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązku, o którym mowa w ust. 1, PZU SA może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU SA ustalenie okoliczności i skutków wypadku.
3. Skutki braku zawiadomienia PZU SA o wypadku nie następują, jeżeli PZU SA w terminie, o którym mowa w ust. 1, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
4. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązek, o którym mowa w ust. 1, obciąża także Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wie o zawarciu umowy na jego rachunek. Postanowienia ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 49.

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, w tym zawiadomić jednostkę policji o każdej szkodzie powstałej w ubezpieczonym mieniu wskutek kradzieży z włamaniem lub rabunku.
2. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczający obowiązany jest zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę.
3. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1 PZU SA jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
4. PZU SA obowiązany jest w granicach sumy ubezpieczenia zwrócić koszty wynikłe z zastosowania środków, o których mowa w ust. 1, jeżeli środki te były celowe choćby okazały się bezskuteczne.
5. W razie ubezpieczenia na cudzy rachunek przepisy ust. 1–4 stosuje się również do Ubezpieczonego.
6. Dobrowolne świadczenia Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego na rzecz osób trzecich, które brały udział w zabezpieczeniu mienia lub akcji ratowniczej podlegają zwrotowi tylko wówczas, jeżeli PZU SA wyraził na to zgodę.
7. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 6 następuje w granicach sumy ubezpieczenia. Ograniczenie to nie dotyczy sytuacji, gdy koszty te zostały poniesione przez Ubezpieczonego na polecenie PZU SA.
8. W przypadku, gdy koszty o których mowa w ust. 4 i 6 dotyczą mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego, PZU SA pokrywa poniesione koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość mienia ubezpieczonego do łącznej wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego. Jeżeli ustalenie proporcji nie jest możliwe, PZU SA pokryje 50% poniesionych kosztów.

§ 50.

1. W przypadku powstania szkody Ubezpieczający lub Ubezpieczony obowiązany ponadto jest:
  - 1) niezwłocznie zawiadomić jednostkę policji o każdym wypadku pożaru o większych rozmiarach w ubezpieczonym mieniu, wypadku drogowym środka transportu, a także o każdej szkodzie powstałej wskutek przestępstwa,

- 2) pozostawić bez dokonywania zmian miejsce szkody do czasu oględzin przez przedstawiciela PZU SA, chyba że dokonanie zmian jest niezbędne w celu zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenia rozmiaru szkody; PZU SA nie może powoływać się na ten zakaz, jeżeli nie rozpoczął czynności likwidacyjnych w terminie uzgodnionym z Ubezpieczonym,

- 3) udzielić przedstawicielowi PZU SA pomocy i wyjaśnień w ustalaniu okoliczności powstania szkody, jej przedmiotu i rozmiaru,
- 4) sporządzić na własny koszt i przedstawić PZU SA w uzgodnionym terminie i formie rachunek szkody wraz z dokumentacją źródłową, stanowiącą podstawę sporządzenia rachunku szkody,

- 5) ponadto w razie utraty lub uszkodzenia mienia w transporcie:
  - a) zażądać od przewoźnika lub spedytora sporządzenia protokołu o stanie przesyłki zgodnie z przepisami o przewozie przesyłek oraz wziąć udział w jego sporządzeniu; w razie odmowy przewoźnika lub spedytora sporządzenia takiego protokołu albo w razie przewozu ładunków własnym środkiem transportu – sporządzić komisyjny protokół szkody,
  - b) zażądać od kierowcy i konwojenta sporządzenia pisemnego oświadczenia o powstaniu szkody uwzględniającego okoliczności sprawy,
  - c) dostarczyć PZU SA w ciągu 14 dni od daty zgłoszenia szkody następujące dokumenty:
    - protokół, o którym mowa w lit. a,
    - oświadczenie pisemne kierowcy i konwojenta, o którym mowa w lit. b,
    - oryginał listu przewozowego lub innego dokumentu przewozowego, na podstawie którego ubezpieczone ładunki były przewożone,
    - oryginał rachunku zakupu (faktury) lub kalkulację kosztów wytworzenia mienia,
    - zaświadczenie policji o złożeniu zawiadomienia w przypadku, o którym mowa w pkt. 1.

2. W odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczony obowiązany jest ponadto:
  - 1) niezwłocznie zawiadomić PZU SA o wystąpieniu poszkodowanego z roszczeniem o odszkodowanie na drogę sądową przeciwko Ubezpieczonemu lub sprawcy szkody,
  - 2) po powiadomieniu PZU SA o zgłoszeniu do Ubezpieczonego roszczenia o odszkodowanie dostarczyć dokumenty dotyczące okoliczności wypadku i rozmiaru szkody,
  - 3) na żądanie PZU SA udzielić wyjaśnień, dostarczyć dostępne dowody potrzebne do ustalenia okoliczności wypadku i rozmiaru szkody oraz umożliwić przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego,
3. W celu skorzystania ze świadczeń objętych ubezpieczeniem assistance – Ubezpieczający lub Ubezpieczony (przed podjęciem jakichkolwiek działań we własnym zakresie) zobowiązany jest:
  - 1) skontaktować się telefonicznie z Centrum Dyspozycyjnym PZU SA, podać hasło wywoławcze „PZU DORADCA ASSISTANCE” oraz następujące informacje:
    - a) imię, nazwisko i adres miejsca ubezpieczenia,
    - b) numer telefoniczny, pod którym Centrum Dyspozycyjne PZU SA może skontaktować się z Ubezpieczonym,
    - c) krótki opis zdarzenia oraz rodzaj potrzebnej pomocy
  - 2) po stwierdzeniu, iż zdarzenie jest objęte ubezpieczeniem assistance, w razie bezpośredniego kontaktu z Centrum Dyspozycyjnym PZU SA lub z wysłanym przez PZU SA usługodawcą podać niezbędne informacje potrzebne do realizacji usług assistance oraz do późniejszej likwidacji szkody.
4. Wykonanie obowiązków, o których mowa w ust. 1, 2 i 3 oraz § 46 pkt 1 niezbędne jest do ustalenia odpowiedzialności PZU SA.

§ 51.

PZU SA jest zobowiązany:

- 1) po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym Ubezpieczającego i Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem oraz przeprowadzenia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysoko-

- ści odszkodowania, a także poinformowania osoby występującej z roszczeniem – pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę – jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odszkodowania,
- 2) jeżeli w terminach określonych w § 56 ust. 1 i 2 nie wypłaci odszkodowania, do pisemnego zawiadomienia osoby zgłaszającej roszczenie o przyczynach niemożności zaspokojenia jej roszczeń w całości lub w części, a także do wypłacenia bezspornej części odszkodowania,
  - 3) jeżeli odszkodowanie lub świadczenie z tytułu ubezpieczenia assistance nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości, niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie osoby występującej z roszczeniem, w terminach o których mowa w § 56 ust.1 i 2, wskazując na okoliczności oraz podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania – informacja ta powinna zawierać pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej,
  - 4) do udostępniania osobom, o których mowa w pkt 1 informacji i dokumentów, które miały wpływ na ustalenie odpowiedzialności odszkodowawczej PZU SA i wysokości odszkodowania; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia od PZU SA udostępnionych informacji i sporządzania na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzania ich zgodności z oryginałem przez PZU SA,
  - 5) na żądanie Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, do udostępniania posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem lub zdarzeniem będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU SA oraz ustalenia okoliczności wypadków i zdarzeń losowych, jak również wysokości odszkodowania.

§ 52.

1. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek Ubezpieczonego) zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU SA, może on podnieść również przeciwko Ubezpieczonemu.
2. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, Ubezpieczony może żądać by PZU SA udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy oraz ogólnych warunków ubezpieczenia w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków Ubezpieczonego.

§ 53. Ustalenie rozmiaru szkody

1. Rozmiar szkody ustalany jest:
  - 1) przy ubezpieczeniu w wartości odtworzeniowej lub ewidencyjnej brutto:
    - a) dla budynków lub budowli – według kosztów odbudowy lub remontu potwierdzonych kosztorysem przedłożonym przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, określonych zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych stosowanymi w budownictwie – przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia budynku,
    - b) dla wyposażenia (urządzeń), w tym również sprzętu elektronicznego, ubezpieczonego według wartości odtworzeniowej – według kosztów zakupu nowego wyposażenia, urządzenia, sprzętu elektronicznego o takich samych albo najbardziej zbliżonych parametrach technicznych albo wartość kosztów naprawy, z uwzględnieniem kosztów (jeżeli występują) transportu, demontażu i montażu oraz cła i innych tego typu opłat; wartość kosztów powinna być udokumentowana fakturą lub rachunkiem zakupu lub rachunkiem naprawy wraz z kosztorysem lub kalkulacją,
  - 2) przy ubezpieczeniu według wartości rzeczywistej:
    - a) dla budynków lub budowli – według wysokości kosztów określonych w pkt 1 lit. a, z uwzględnieniem stopnia technicznego zużycia do dnia powstania szkody zniszczonego lub uszkodzonego budynku,
    - b) dla urządzeń (wyposażenia), w tym ubezpieczonych od kradzieży z włamaniem i rabunku oraz sprzętu elektronicznego, o którym mowa w § 27 ust. 4 – z uwzględnieniem stopnia ich technicznego zużycia do dnia powstania szkody,

- 3) środków obrotowych – według kosztów ich zakupu lub wytworzenia według cen z dnia szkody, udokumentowanych rachunkiem zakupu lub kalkulacją kosztów wytworzenia,
  - 4) mienia przyjętego w celu wykonania usługi – według wartości oznaczonej w dowodzie przyjęcia lub według kosztów zakupu tego mienia pomniejszonych o stopień technicznego zużycia (wartość rzeczywista) bądź wartość kosztów naprawy uszkodzonego mienia według cen z dnia szkody, powiększonych o udowodnioną wartość nakładów Ubezpieczonego, a w przypadku sprzedaży komisyjnej – z potrąceniem prowizji komisowej,
  - 5) mienia osobistego pracowników – w przypadku jego zniszczenia lub utraty według cen zakupu z dnia szkody z uwzględnieniem stopnia zużycia lub według kosztów naprawy uszkodzonego mienia,
  - 6) wartości pieniężnych:
    - a) gotówki – według jej wartości nominalnej,
    - b) dokumentów zastępujących w obrocie gotówkę – w osiągalnej cenie sprzedaży z dnia szkody,
    - c) złota, srebra i wyrobów z tych metali, kamieni szlachetnych i pereł, a także platyny i metali z grupy platynowców – według kosztów ich zakupu lub wytworzenia według cen z dnia szkody,
  - 7) zniszczonych lub uszkodzonych zabezpieczeń lokalu – według kosztów naprawy, udokumentowanych rachunkiem,
  - 8) nakładów adaptacyjnych – według kosztów niezbędnych do przywrócenia stanu przed szkodą, w granicach zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy ubezpieczenia,
  - 9) danych na wymiennych nośnikach – według udokumentowanych kosztów niezbędnych do odzyskania bądź odtworzenia utraconych danych,
  - 10) szymb i innych przedmiotów ubezpieczonych od stłuczenia (rozbicia) – według udokumentowanej przez Ubezpieczającego wartości uszkodzonego przedmiotu bądź w razie braku udokumentowania według przeciętnej wartości uszkodzonego przedmiotu tego samego lub podobnego rodzaju i gatunku, ustalonej na podstawie cen detalicznych w dniu powstania szkody lub kosztów naprawy ustalonych stosownie do zakresu rzeczywistych uszkodzeń na podstawie przeciętnych cen zakładów usługowych lub udokumentowanych rachunkiem naprawy.
2. Jeżeli naprawa uszkodzonego mienia jest wykonana przez Ubezpieczonego we własnym zakresie, PZU SA ustala rozmiar szkody według udokumentowanego kosztu materiałów i robocizny poniesionych w celu naprawy. Koszt odbudowy, remontu, naprawy lub wymiany nie powinien być wyższy od średniego kosztu, jaki byłby poniesiony w przypadku odbudowy, remontu, naprawy lub wymiany, gdyby nie były wykonywane przez Ubezpieczonego we własnym zakresie.
  3. Ogłędziny miejsca szkody PZU SA przeprowadza protokółarnie z udziałem Ubezpieczonego lub jego przedstawiciela, z którym powinien uzgodnić datę każdej czynności likwidacyjnej wymagającej badań na miejscu szkody.

§ 54. Ustalenie wysokości odszkodowania

1. W ubezpieczeniach, o których mowa w § 1 ust. 2 i ust. 3 pkt 1, 2, 4 i 5 wysokość odszkodowania ustala się w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody ustalonemu zgodnie z zasadami określonymi w § 53, z zastrzeżeniem dalszych postanowień niniejszego paragrafu.
2. Wysokość odszkodowania ustalona według kosztów remontu, naprawy lub wymiany nie może przekroczyć sumy ubezpieczenia przedmiotu szkody.
3. Wysokość odszkodowania nie obejmuje marży naliczonej przez Ubezpieczonego oraz wartości ubytków w granicach obowiązujących norm.
4. Wysokość odszkodowania zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki, odbudowy lub sprzedaży.
5. Odszkodowanie nie uwzględnia:
  - 1) wartości naukowej, zabytkowej, kolekcjonerskiej, artystycznej lub pamiątkowej,

- 2) zwiększonych kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą,
- 3) kosztów napraw prowizorycznych, jeżeli łączne koszty napraw prowizorycznych i końcowych przewyższają koszty pojedynczej naprawy końcowej,
- 4) kosztów wynikłych ze zmian lub ulepszeń dokonywanych po wystąpieniu szkody, również i tych które są wynikiem wcześniejszych prowizorycznych napraw,
- 5) kosztów poniesionych na odkażenie pozostałości po szkodzie, usunięcie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza oraz rekultywację gruntów, z zastrzeżeniem § 5 ust. 4,
- 6) kosztów konserwacji przedmiotu objętego ubezpieczeniem.
6. W przypadku ubezpieczenia mienia według wartości odtworzeniowej, podstawę ustalenia wysokości odszkodowania stanowi wartość odtworzenia pod warunkiem przystąpienia do odbudowy lub naprawienia mienia i faktycznego poniesienia przez Ubezpieczonego kosztów z tego tytułu. Jeżeli Ubezpieczony zrezygnuje z odkupienia lub odstąpi od odbudowy bądź naprawienia mienia, o czym ma obowiązek powiadomić PZU SA, odszkodowanie zostanie wypłacone w kwocie odpowiadającej wartości rzeczywiście.
7. W przypadku szyb i innych przedmiotów ubezpieczonych od słuczenia wysokość odszkodowania zwiększa się o niezbędne koszty:
  - 1) demontażu i montażu uszkodzonego przedmiotu z uwzględnieniem kosztów ustawienia rusztowań wraz z kosztami transportu,
  - 2) wykonania napisów reklamowych i informacyjnych oraz ozdób znajdujących się na ubezpieczonych przedmiotach w związku z ich słuczeniem (rozbiciem),
  - 3) pokrycia oszkleń folią przeciwsłoneczną, przeciwwłamaniową lub inną.
8. Jeżeli naprawa uszkodzonego mienia jest wykonana przez Ubezpieczonego we własnym zakresie, stosownie do § 53 ust. 2, wysokość odszkodowania powiększa się o uzasadnione związkiem ze szkodą inne koszty stanowiące nie więcej niż 15 procent wymienionych powyżej kosztów materiałów i robocizny.
9. Wysokość odszkodowania za mienie osobiste pracowników ustala się w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody z zastrzeżeniem, że w odniesieniu do mienia jednego pracownika – do wysokości nie przekraczającej kwoty zadeklarowanej wartości mienia na jednego pracownika.
10. Z zastrzeżeniem postanowień ust.2–5 w ubezpieczeniu mienia w transporcie podstawę ustalenia wysokości odszkodowania określa się:
  - 1) w razie utraty lub całkowitego zniszczenia mienia – według wartości określonej w rachunku lub fakturze zakupu albo zastępującym rachunek lub fakturę dokumencie wewnętrznym lub w wysokości odpowiadającej rzeczywistym kosztom wytworzenia,
  - 2) w razie częściowego uszkodzenia mienia – według wartości odpowiadającej udokumentowanemu kosztowi jego naprawy, a w razie uszkodzenia mienia w stopniu kwalifikującym go do odsprzedaży – w wysokości różnicy pomiędzy ceną zakupu lub kosztem wytworzenia tego mienia a ceną uzyskaną ze sprzedaży.
11. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania uwzględnia się rachunek szkody sporządzony przez Ubezpieczonego oraz okoliczności powstania szkody i stan faktyczny stwierdzone protokołem szkody przez przedstawiciela PZU SA przy współudziale Ubezpieczonego. Jeżeli rozmiar szkody podany przez Ubezpieczającego w rachunku szkody w istotny sposób różni się od ustaleń dokonanych przez PZU SA, podstawę ustalenia wysokości odszkodowania stanowi stwierdzony stan faktyczny.
12. Jeżeli suma ubezpieczenia przewyższa wartość rzeczywistą lub odtworzeniową ubezpieczonego mienia (nadubezpieczenie), PZU SA odpowiada tylko do rzeczywistej lub odtworzeniowej wartości przedmiotu szkody.
13. W przypadku zaniżenia przez Ubezpieczającego sumy ubezpieczenia (niedoubezpieczenie) dla danego składnika mienia:
  - 1) w przypadku szkody częściowej – odszkodowanie zmniejsza się w takim stosunku, w jakim pozostaje suma ubezpieczenia do wartości odtworzeniowej lub rzeczywistej mienia w zależności od wartości mienia zadeklarowanej do ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień

§ 7 ust. 6 i 7. W takim samym stosunku zmniejszane są koszty, o których mowa w § 4 ust. 1, również w przypadku gdy poniesione zostały na polecenie PZU SA,

- 2) w przypadku szkody całkowitej – odszkodowanie ogranicza się do wysokości sumy ubezpieczenia uszkodzonego mienia.
14. Obniżenie wysokości odszkodowania, o którym mowa w ust.13 pkt 1, nie ma zastosowania:
  - 1) w ubezpieczeniach na pierwsze ryzyko,
  - 2) jeżeli rozmiar szkody nie przekracza 20% sumy ubezpieczenia,
  - 3) jeżeli wartość przedmiotu ubezpieczenia w dniu szkody nie przekracza 110 % sumy ubezpieczenia tego przedmiotu.
15. Wysokość ustalonego odszkodowania przewidzianego w OWU dla poszczególnych ubezpieczeń pomniejsza się o kwotę franszyzy redukcyjnej. W przypadku, gdy w danym ubezpieczeniu mają zastosowanie różne franszyzy redukcyjne z różnych tytułów, z odszkodowania potrąca się tylko jedną najwyższą franszyzę redukcyjną.
16. Z chwilą wypłaty odszkodowania w ubezpieczeniach na pierwsze ryzyko oraz w ubezpieczeniu OC suma ubezpieczenia lub suma gwarancyjna określona w umowie ubezpieczenia zostaje pomniejszona o wysokość wypłaconego odszkodowania (zasada wyczerpywania sumy ubezpieczenia).
17. W przypadku, o którym mowa w ust. 16, Ubezpieczający może uzupełnić sumę ubezpieczenia lub sumę gwarancyjną za opłatą składki uzupełniającej. W przypadku uzupełnienia sumy ubezpieczenia podwyższona suma stanowi podstawę ustalenia granicy odpowiedzialności PZU SA od dnia następnego po zapłaceniu składki.
18. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej, o którym mowa w § 1 ust. 3 pkt 3 PZU SA wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.

§ 55. Postępowanie w razie powołania rzeczoznawców

1. Zarówno Ubezpieczony jak i PZU SA mogą powoływać rzeczoznawców w celu ustalenia przyczyny i wysokości szkody.
2. W razie rozbieżności w opiniach rzeczoznawców Ubezpieczony jak i PZU SA mogą powołać rzeczoznawcę opiniującego, który na podstawie przedłożonych do wglądu ekspertyz i własnej oceny stanu faktycznego – wydaje opinię.
3. Każdy z podmiotów, o których mowa w ust. 1 ponosi koszty rzeczoznawcy, którego powołał. Koszty trzeciego rzeczoznawcy (opiniującego) ponoszone są po połowie.

§ 56. Wypłata odszkodowania

1. PZU SA wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.
2. Jeżeli, w terminie określonym w ust. 1, wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU SA albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie powinno być wypłacone w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania PZU SA wypłaca w terminie określonym w ust. 1.
3. Jeżeli tytułem odszkodowania z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przysługują poszkodowanemu zarówno świadczenia jednorazowe jak i renty, PZU SA zaspakaja je z obowiązującej sumy gwarancyjnej w następującej kolejności:
  - 1) świadczenia jednorazowe,
  - 2) renty czasowe,
  - 3) renty dożywotnie.

§ 57. Zabezpieczenie praw regresowych

1. Z dniem wypłaty przez PZU SA odszkodowania roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZU SA do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli PZU SA pokrył tylko część szkody, Ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami PZU SA.
2. Nie przechodzą na PZU SA roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.

3. Ubezpieczony obowiązany jest zabezpieczyć prawa regresowe a także udzielić PZU SA wszelkiej pomocy dostarczając informacje oraz dokumenty niezbędne do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych. Jeżeli Ubezpieczony bez zgody PZU SA zrzekł się roszczenia przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę albo je ograniczył, PZU SA może odmówić wypłaty odszkodowania lub je zmniejszyć. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłacie przez PZU SA odszkodowania, wówczas PZU SA może zażądać od Ubezpieczonego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.
4. W razie uzyskania informacji o przedmiotach zaginionych, skradzionych lub zrabowanych, Ubezpieczony obowiązany jest zawiadomić o tym niezwłocznie policję i PZU SA oraz uczestniczyć w czynnościach zmierzających do rozpoznania i odzyskania tych przedmiotów. W razie odzyskania utraconych przedmiotów Ubezpieczony jest obowiązany przyjąć je z powrotem. Jeżeli Ubezpieczony odzyskał przedmioty w stanie niezmiennym, PZU SA wolny jest od obowiązku wypłaty odszkodowania, a w razie gdy odszkodowanie zostało wypłacone, Ubezpieczony jest obowiązany niezwłocznie zwrócić PZU SA wypłaconą kwotę. W razie odzyskania przedmiotów w stanie uszkodzonym lub niekompletnym, zwrotowi podlega kwota odpowiadająca wartości przedmiotu w dniu odzyskania.

§ 58. Podwójne ubezpieczenie

1. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową Ubezpieczony nie może żądać świadczenia przenoszącego wysokość szkody. Między ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.
2. Jeżeli w którejkolwiek z umów ubezpieczenia, o jakich mowa w ust. 1 uzgodniono, że suma wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia może być wyższa od poniesionej szkody zapłaty świadczenia w części przenoszącej wysokość szkody Ubezpieczony może żądać tylko od tego ubezpieczyciela. W takim przypadku dla określenia odpowiedzialności między ubezpieczycielami należy przyjąć, że w ubezpieczeniu, o którym mowa w niniejszym postanowieniu, suma ubezpieczenia równa jest wartości ubezpieczeniowej.

§ 59. Właściwość sądu

Powództwo o roszczenia wynikające z umów ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

Rozdział IX

KLAUZULE DODATKOWE

§ 60. Klauzula ubezpieczenia przepięć

Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, co następuje:

- 1) W odniesieniu do maszyn, urządzeń, instalacji, sieci elektrycznych oraz elektronicznych rozszerza się zakres ubezpieczenia o szkody powstałe wskutek przepięcia ponad kwotę 1.000 zł, o której mowa w § 5 ust. 2 pkt 1.
- 2) PZU SA ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy ubezpieczenia każdej dotkniętej szkodą maszyny, urządzenia i aparatu technicznego, jednak łączne odszkodowanie nie może przekroczyć podanego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia.
- 3) Limit odpowiedzialności określa Ubezpieczający kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia.
- 4) Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwotę odszkodowania wypłaconego z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w niniejszej klauzuli. Ubezpieczający może uzupełnić wysokość

limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU SA od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej.

- 5) W przypadku maszyn i urządzeń elektronicznych PZU SA ponosi odpowiedzialność pod warunkiem posiadania zabezpieczeń przeciwprzepięciowych, które muszą być zainstalowane i konserwowane zgodnie z zaleceniami producentów sprzętu elektronicznego oraz urządzeń zabezpieczających.
- 6) Z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są także szkody:
  - a) we wszelkiego rodzaju licznikach oraz miernikach (woltmierzach, amperomierzach itp.),
  - b) we wszelkiego rodzaju bezpiecznikach, wkładkach topikowych bezpieczników elektrycznych, stycznikach, odgromnikach, żarówkach, grzejnikach, lampach itp.,
  - c) w maszynach i urządzeniach, w których – w okresie poprzedzającym szkodę – nie przeprowadzono okresowego badania eksploatacyjnego (ogłędzin i przeglądu) stosownie do obowiązujących przepisów lub zaleceń producentów,
  - d) powstałe w czasie naprawy oraz podczas prób dokonywanych na maszynach, urządzeniach i aparatach technicznych, z wyjątkiem prób dokonywanych w związku z okresowymi badaniami eksploatacyjnymi (ogłędzinami i przeglądami).

61. Klauzula ubezpieczenia rozmrożenia towarów

Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, co następuje:

- 1) W odniesieniu do towarów przechowywanych w urządzeniach chłodniczych w temperaturze co najmniej minus 18°C (stopni Celsjusza), zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody powstałe wskutek rozmrożenia.
- 2) Za rozmrożenie uznaje się utratę przydatności towarów handlowych, na skutek ich zepsucia w wyniku podwyższenia się temperatury przechowywania w urządzeniu chłodniczym w następstwie:
  - a) przerwy w dostawie prądu trwającej dłużej niż 2 godziny
  - b) uszkodzenia urządzeń chłodniczych w wyniku uderzenia pioruna.
- 3) Ubezpieczeniem nie są także objęte szkody powstałe wskutek niewłaściwego przechowywania towarów, mechanicznego uszkodzenia ich opakowań oraz przepięć wewnętrznych w instalacji wewnętrznej.
- 4) Odpowiedzialność za szkody powstałe w wyniku rozmrożenia ograniczona jest do limitu podanego w umowie ubezpieczenia.
- 5) Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwotę odszkodowania wypłaconego z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w niniejszej klauzuli. Ubezpieczający może uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU SA od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej.

§ 62. Klauzula ubezpieczenia wandalizmu (dewastacji)

Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, co następuje:

- 1) Niniejszą klauzulą jest objęty budynek lub lokal i znajdujące się w nich mienie (z wyłączeniem wartości pieniężnych) od zniszczenia lub uszkodzenia wskutek wandalizmu (dewastacji) ponad kwotę 1.000 zł, o której mowa w § 5 ust. 2 pkt. 2, pod warunkiem ubezpieczenia mienia będącego przedmiotem wandalizmu (dewastacji) od ognia i innych żywiołów.
- 2) Odpowiedzialność za szkody powstałe w wyniku wandalizmu (dewastacji) ograniczona jest do limitu na jedno i wszystkie zdarzenia, podanego w umowie ubezpieczenia.
- 3) Ubezpieczeniem nie są objęte także szkody:
  - a) polegające na uszkodzeniach w wyniku pomalowania (graffiti itp.),
  - b) w obiektach opuszczonych i niewykorzystywanych przez okres dłuższy niż 30 dni,
  - c) powstałe wskutek stłuczenia przedmiotów, które mogą zostać ubezpieczone w ramach ubezpieczenia szyb i innych przedmiotów szklanych od stłuczenia (rozbicia).

- 4) Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwotę odszkodowania wypłaconego z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w niniejszej klauzuli. Ubezpieczający może uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU SA od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej.
- 8) PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za dodatkowe koszty bezpośrednio lub pośrednio spowodowane lub zwiększone:
- decyzją właściwych organów administracji publicznej, która opóźnia lub uniemożliwia odbudowę lub odtworzenie zniszczonego mienia lub dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez Ubezpieczającego,
  - brakiem wystarczających środków pieniężnych niezbędnych do odtworzenia zniszczonego mienia w jak najszybszym trybie, także w przypadku gdy brak ten wynika z ograniczenia odszkodowania lub niedoubezpieczenia mienia w ramach ubezpieczenia od ognia i innych żywiołów,
  - innowacjami i ulepszeniami wprowadzonymi w trakcie odbudowy, odtworzenia lub naprawy zniszczonego mienia,
  - nieuzasadnioną zwłoką w odbudowie lub odtwarzaniu dotkniętego szkodą mienia,
  - kosztami reklamy.

§ 63. Klauzula ubezpieczenia aktów terroryzmu

Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, co następuje:

- Do zakresu ochrony ubezpieczeniowej włącza się szkody powstałe w ubezpieczonym mieniu w wyniku: ognia, eksplozji, upadku statku powietrznego, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z tymi zdarzeniami, gdy ryzyka te są następstwem aktów terroryzmu.
- Z zakresu ochrony wyłączone są także szkody spowodowane przez konfiskatę lub zniszczenie z nakazu rządu lub jakiegokolwiek organu władzy publicznej,
- W odniesieniu do szkód powstałych w wyniku aktów terroryzmu ustanawia się franszyzę redukcyjną wynoszącą 10% wysokości szkody, nie mniej niż 500 zł.
- Odpowiedzialność za szkody powstałe w wyniku aktów terroryzmu ograniczona jest do limitu na jedno i wszystkie zdarzenia podanego w umowie ubezpieczenia.
- Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwotę odszkodowania wypłaconego z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w niniejszej klauzuli. Ubezpieczający może uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU SA od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej.

§ 64. Klauzula ubezpieczenia dodatkowych kosztów działalności gospodarczej

Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, co następuje:

- Ubezpieczenie obejmuje dodatkowe koszty zaistniałe w związku z zakłóceniem lub przerwą w prowadzonej działalności gospodarczej spowodowaną szkodą w ubezpieczonym mieniu, za którą PZU SA przyjęło odpowiedzialność na podstawie § 5 ust. 1 i 2.
- PZU SA ponosi odpowiedzialność za niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty poniesione przez Ubezpieczającego w celu kontynuowania działalności gospodarczej w okresie od powstania szkody w mieniu do czasu przywrócenia technicznej gotowości przedsiębiorstwa do prowadzenia działalności w poprzednim zakresie, jednak nie dłuższym niż 3 miesiące (tzw. ubezpieczony okres ponoszenia kosztów).
- Kosztami objętymi ubezpieczeniem, o których mowa w pkt 2, są udokumentowane fakturami:
  - koszty przeniesienia mienia do innej lokalizacji,
  - koszty użytkowania obcych pomieszczeń (lokali), budynków i działek,
  - koszty poinformowania klientów o adresie nowego lub zastępczego lokalu w sposób zwyczajowo przyjęty,
  - dodatkowe koszty pracy, w szczególności godziny nadliczbowe, dodatki za pracę w nocy, niedziele i święta, koszty zatrudnienia dodatkowych pracowników na okres do momentu przywrócenia normalnego toku działalności.
- PZU SA ponosi odpowiedzialność za dodatkowe koszty działalności do kwoty limitu odpowiedzialności podanego w umowie ubezpieczenia.
- W przypadku wypłaty odszkodowania z tytułu ubezpieczenia dodatkowych kosztów limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o wysokość wypłaconego odszkodowania.
- Od wartości wyliczonego odszkodowania z tytułu ubezpieczenia dodatkowych kosztów działalności potrąca się franszyzę redukcyjną w wysokości 20% należnej kwoty, nie mniej niż 5% limitu określonego w pkt 4 niniejszej klauzuli.
- Ubezpieczający ma obowiązek prowadzić dokumentację finansową zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz przechowywać i chronić ją w taki sposób, aby nie mogła ona ulec zniszczeniu albo zagubieniu.

§ 65. Klauzula ubezpieczenia stałych kosztów działalności gospodarczej

Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, co następuje:

- Ubezpieczenie obejmuje stałe koszty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, które Ubezpieczony poniósł w czasie całkowitej przerwy w działalności będącej normalnym następstwem:
  - wystąpienia szkody rzeczowej w ubezpieczonym mieniu powstałej wskutek wypadków ubezpieczeniowych, o których mowa w § 5 ust. 1 i 2,
  - nieszczęśliwego wypadku osoby posiadającej uprawnienia lub kwalifikacje do wykonywania określonych czynności zawodowych wskazanej we wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia, której nieobecność powoduje całkowitą przerwę w prowadzonej działalności gospodarczej.
- PZU SA pokrywa stałe koszty działalności, o których mowa w pkt 1 pod warunkiem, że PZU SA ponosi odpowiedzialność z tytułu niniejszej umowy za wypadki ubezpieczeniowe wymienione w § 5 ust. 1 i 2, lub za nieszczęśliwy wypadek osoby, o której mowa w pkt 1 lit. b, z tytułu innej umowy ubezpieczenia zawartej z PZU SA.
- Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje następujące rodzaje stałych kosztów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej niezależnych od osiągniętego obrotu, których ponoszenie jest konieczne w okresie trwania przerwy w działalności:
  - koszty wynagrodzeń pracowników,
  - obciążenia wynagrodzeń pracowników, o których mowa w lit. a, obejmujące m.in. składki na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
  - opłaty za użytkowanie dotychczasowych pomieszczeń, budynków, działek,
  - stałe opłaty wynikające z zawartych umów o dostawę: energii elektrycznej, centralnego ogrzewania, gazu, wody oraz koszty abonamentów telefonów stacjonarnych,
  - koszty najmu dotychczas użytkowanych maszyn i urządzeń,
  - inne koszty ponoszone na podstawie umów cywilno-prawnych określone w dokumencie ubezpieczenia, na włączenie których PZU SA wyraził zgodę.
- W przypadku całkowitej przerwy w działalności spowodowanej wystąpieniem szkody rzeczowej, o której mowa w pkt 1 lit. a, odpowiedzialnością PZU SA objęte są stałe koszty działalności przypadające za okres od dnia rozpoczęcia całkowitej przerwy w działalności do dnia wznowienia działalności, z zastrzeżeniem poniższych postanowień:
  - za dzień rozpoczęcia całkowitej przerwy, o której mowa w pkt 1, przyjmuje się dzień faktycznego wystąpienia całkowitej przerwy, nie wcześniej jednak niż dzień zgłoszenia PZU SA wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego, dokonanego zgodnie z wymogami określonymi w OWU. Za dzień wznowienia działalności przyjmuje się dzień, w którym podjęto działalność w pełnym zakresie,
  - okres całkowitej przerwy w działalności, o której mowa w pkt 1, za który PZU SA ponosi odpowiedzialność nie może

być krótszy niż 6 kolejnych dni roboczych oraz nie dłuższy niż 2 miesiące i określony jest dla jednej całkowitej przerwy niezależnie od faktycznego okresu jej trwania.

- 5) W przypadku całkowitej przerwy w działalności spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem osoby, o której mowa w pkt 1 lit b, odpowiedzialnością PZU SA objęte są stałe koszty działalności przypadające za okres od dnia rozpoczęcia całkowitej przerwy w działalności do dnia wznowienia działalności, z zastrzeżeniem poniższych postanowień:
- a) za dzień rozpoczęcia całkowitej przerwy, o której mowa w pkt. 1, przyjmuje się pierwszy dzień niezdolności do pracy wskutek nieszczęśliwego wypadku, stwierdzony zaświadczeniem lekarskim. Za dzień wznowienia działalności przyjmuje się następny dzień po ostatnim dniu niezdolności do pracy wskutek nieszczęśliwego wypadku, stwierdzonym zaświadczeniem lekarskim,
  - b) okres całkowitej przerwy w działalności spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem osoby, o której mowa w pkt 1, za który PZU SA ponosi odpowiedzialność nie może być krótszy niż 31 dni oraz nie dłuższy niż 3 miesiące i określony jest dla jednej całkowitej przerwy niezależnie od faktycznego okresu jej trwania.
- 6) Jeżeli wskutek nieszczęśliwego wypadku osoby, o której mowa w pkt 1 lit. b i orzeczonej przez lekarza jej trwałej niezdolności do pracy, działalność gospodarcza nie będzie dalej prowadzona przez Ubezpieczonego, PZU SA pokrywa stałe koszty działalności w okresie wypowiedzenia umów związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa w okresie nie dłuższym niż określony w pkt 5 lit. b, liczonym od daty pierwszego dnia niezdolności do pracy wskutek nieszczęśliwego wypadku stwierdzonej zaświadczeniem lekarskim.
- 7) PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za stałe koszty działalności ponoszone przez Ubezpieczonego w czasie całkowitej przerwy w działalności spowodowanej lub zwiększonej:
- a) szkodą rzeczową, za którą PZU SA nie ponosi odpowiedzialności na podstawie ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów,
  - b) szkodą rzeczową będącą następstwem zdarzeń wymienionych w § 6 i 38,
  - c) wypadkiem, który nastąpił przed rozpoczęciem ochrony ubezpieczeniowej,
  - d) decyzją właściwych organów administracji publicznej, która opóźnia lub uniemożliwia odbudowę lub odtworzenie zniszczonego mienia lub dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez Ubezpieczonego,
  - e) brakiem wystarczających środków pieniężnych Ubezpieczonego niezbędnych do odtworzenia zniszczonego mienia w jak najszybszym trybie, także w przypadku gdy brak ten wynika z ograniczenia odszkodowania lub niedoubezpieczenia mienia w ramach ubezpieczenia od ognia i innych żywiołów,
  - f) innowacjami i ulepszeniami wprowadzonymi w trakcie odbudowy, odtworzenia lub naprawy zniszczonego mienia,
  - g) nieuzasadnioną zwłoką w odbudowie lub odtwarzaniu dotkniętego szkodą mienia,
  - h) kosztami reklamy
  - i) szkodami w środkach obrotowych tj. surowcach, materiałach w przerobie, półfabrykatakach, wyrobach gotowych, materiałach pomocniczych, opakowaniach, mieniu osób trzecich przyjętym w celu wykonania usługi, w wartościach pieniężnych,
  - j) nieszczęśliwym wypadkiem osoby, o której mowa w pkt 1 lit. b, powstałym w wyniku:
    - stanu nietrzeźwości lub użycia narkotyków, środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii,
    - samookaleczenia lub próby samobójczej,
    - wyczynowego lub amatorskiego uprawiania sportów motorowych lub motorowodnych, lotniczych (szybownictwa, baloniarstwa, spadochroniarstwa, lotniarstwa, paralotniarstwa, motolotniarstwa oraz wszelkiego rodzaju ich odmian), alpinizmu, speleologii, wspinaczki skalnej, trekkingu, raftingu i wszystkich jego odmian, nurkowania przy użyciu specjalistycznego sprzętu, żeglarstwa morskiego, kite surfing, jazdy na nartach lub snowboardzie poza oznakowanymi trasami zjazdowymi, skoków bungee oraz uczestniczenia w wyprawach do miejsc charakteryzujących się ekstremalnymi warunkami klimatycznymi lub przyrodniczymi,
    - poddania się zabiegom o charakterze medycznym, jeżeli przeprowadzenie ich nie było związane z leczeniem następstw nieszczęśliwych wypadków i nie zostało zlecone przez lekarza,
    - prowadzenia wszelkiego rodzaju pojazdów bez uprawnień,
    - wypadku, który nastąpił przed rozpoczęciem ochrony ubezpieczeniowej,
    - popełnienia przestępstwa lub usiłowania jego popełnienia,
    - choroby zdiagnozowanej przed dniem rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej, która mogła przyczynić się do zaistnienia nieszczęśliwego wypadku.
- 8) Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte:
- a) wydatki na surowce, materiały pomocnicze,
  - b) kary pieniężne, grzywny lub odszkodowania, do których zapłaty Ubezpieczony będzie zobowiązany w przypadku niewywiązania się z zobowiązań powstałych wskutek zaistniałej szkody rzeczowej lub osobowej.
- 9) PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za stałe koszty działalności ponoszone przez:
- a) kancelarię notarialną, w tym kancelarię notarialną prowadzoną na zasadach spółki cywilnej lub partnerskiej,
  - b) kancelarię rady prawnego lub kancelarię prowadzoną na zasadach spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej lub komandytowej, w których wspólnikami lub komplementariuszami są wyłącznie radcowie prawni lub radcowie prawni i adwokaci, a także prawnicy zagraniczni wykonujący stałą praktykę na podstawie ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, a wyłącznym przedmiotem działalności takich spółek jest świadczenie pomocy prawnej,
  - c) kancelarię adwokacką, w tym kancelarię prowadzoną na zasadach spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej lub komandytowej, w których wspólnikami lub komplementariuszami są wyłącznie adwokaci lub adwokaci i radcowie prawni, a także prawnicy zagraniczni wykonujący stałą praktykę na podstawie ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, a wyłącznym przedmiotem działalności takich spółek jest świadczenie pomocy prawnej.
- 10) Sumę ubezpieczenia, odpowiadającą najwyższej kwocie przewidywanych kosztów stałych działalności, deklaruje Ubezpieczający we wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia, przy czym suma ubezpieczenia nie może być wyższa niż 150.000 złotych.
- 11) Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU SA i określona jest na jedną i na wszystkie całkowite przerwy w działalności zaistniałe w okresie ubezpieczenia.
- 12) Każdorazowa wypłata odszkodowania powoduje zmniejszenie sumy ubezpieczenia o wypłaconą kwotę. Ubezpieczający może za zgodą PZU SA uzupełnić sumę ubezpieczenia do wysokości określonej zgodnie z pkt 10, po opłaceniu składki uzupełniającej.
- 13) Wysokość odszkodowania określa się na podstawie udokumentowanych kosztów, w granicach określonych sumą ubezpieczenia i postanowieniami pkt 4 i 5.
- 14) PZU SA zobowiązany jest wypłacić odszkodowanie zgodnie z postanowieniami § 56 ust. 1 i 2.
- 15) Ubezpieczony obowiązany jest doręczyć PZU SA dowody poniesienia kosztów stanowiące podstawę obliczenia odszkodowania.
- 16) W przypadku wystąpienia całkowitej przerwy w działalności gospodarczej Ubezpieczony zobowiązany jest:
- a) nie później niż w ciągu trzech dni od chwili wystąpienia całkowitej przerwy w działalności powiadomić o tym PZU SA oraz określić, czy przerwa stanowi całkowite zaprzestanie czy częściowe ograniczenie działalności, jak również umożliwić przedstawicielowi PZU SA dokonanie lustracji w miejscu ubezpieczenia, w celu ustalenia stanu faktycznego,
  - b) powiadomić PZU SA o zakończeniu całkowitej przerwy w działalności, nie później niż:

- w przypadku, gdy okres całkowitej przerwy w działalności był krótszy niż okres, za jaki PZU SA może wypłacić odszkodowanie zgodnie z postanowieniami odpowiednio pkt 4 lit. b lub pkt 5 lit. b, w ciągu trzech dni od faktycznego zakończenia przerwy w działalności lub
  - w ciągu trzech dni od ostatniego dnia okresu całkowitej przerwy w działalności, za jaki PZU SA może wypłacić odszkodowanie zgodnie z postanowieniami odpowiednio pkt 4 lit. b lub pkt 5 lit. b,
- c) uostępnić PZU SA kopie dokumentów potwierdzających koszty stałe działalności oraz inne dokumenty dotyczące okoliczności powstania całkowitej przerwy w działalności, a także udzielić niezbędnych wyjaśnień i pomocy w tym zakresie,
  - d) w przypadku szkody rzeczowej, o której mowa w § 2 pkt. 49, do zgłoszenia rozpoczęcia okresu całkowitej przerwy w działalności dołączyć kopię zgłoszenia wypadku ubezpieczeniowego i inne dane dotyczące tej szkody, których zażąda PZU SA,
  - e) prowadzić dokumentację finansową zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz przechowywać i chronić ją w taki sposób, aby nie mogła ona ulec zniszczeniu albo zagubieniu.
- 17) W przypadku, gdy termin wykonania któregokolwiek z obowiązków, o których mowa w pkt 16, przypada w dniu ustawowo wolnym od pracy, termin ten upływa pierwszego dnia roboczego następującego po tym dniu.
  - 18) W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązku powiadomienia PZU SA o zaistniałej całkowitej przerwie w działalności w terminie określonym w pkt 16 lit. a, PZU SA może odpowiednio zmniejszyć świadczenie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU SA ustalenie okoliczności i skutków wypadku. Skutki braku zawiadomienia PZU SA o wypadku nie następują, jeżeli PZU SA w terminie, o którym mowa w pkt 16 lit. a, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.

§ 66. Klauzula ubezpieczenia drobnych prac remontowo-budowlanych

Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, co następuje:

- 1) Zakres ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów zostaje rozszerzony o szkody powstałe w związku z prowadzeniem przez Ubezpieczającego lub na jego zlecenie w miejscu ubezpieczenia drobnych prac remontowo-budowlanych pod warunkiem, że prace te:
  - a) prowadzone są w obiektach oddanych do użytkowania i nie wymagają pozwolenia na budowę,
  - b) realizacja ich nie wiąże się z naruszeniem konstrukcji nośnej budynku lub budowli lub konstrukcji dachu.
- 2) Ubezpieczeniem nie są objęte także szkody powstałe wskutek:
  - a) niewłaściwego zabezpieczenia mienia sąsiadującego przed skutkami prowadzonych prac remontowo-budowlanych,
  - b) przeprowadzenia prac niezgodnie z zasadami sztuki budowlanej, w tym zastosowania wadliwych materiałów, niewłaściwej technologii wykonawstwa lub montażu urządzenia, a także dokonania rozruchu niezgodnie z instrukcją producenta lub dostawcy,
  - c) awarii urządzeń lub instalacji.
- 3) PZU SA ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w związku z prowadzeniem drobnych prac remontowo-budowlanych:
  - a) w mieniu będącym przedmiotem drobnych prac remontowo-budowlanych – do limitu na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia określonego w umowie ubezpieczenia; limit ten powinien uwzględniać wartość mienia będącego przedmiotem drobnych prac oraz koszt ich wykonania,
  - b) w pozostałym mieniu stanowiącym przedmiot ubezpieczenia – do sumy ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów.

§ 67. Klauzula ubezpieczenia kosztów odtworzenia dokumentacji

Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, co następuje:

- 1) PZU SA pokrywa uzasadnione i udokumentowane koszty odtworzenia dokumentacji niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej w wyniku uszkodzenia, zniszczenia lub utracenia wskutek zdarzenia losowego objętego ubezpieczeniem od ognia i innych żywiołów lub od kradzieży z włamaniem i rabunku na podstawie niniejszych OWU.
- 2) Do dokumentacji niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej zalicza się:
  - a) dokumenty urzędowe związane z prowadzoną działalnością lub posiadanym mieniem takie jak: zezwolenie na działalność, licencje, certyfikaty, koncesje, wypisy z ksiąg wieczystych, umowy cywilnoprawne, itp.,
  - b) księgi rachunkowe, faktury i rachunki,
  - c) dokumentację techniczną budynków i linii produkcyjnych.
- 3) Ochrona obejmuje wyłącznie faktycznie poniesione i udokumentowane koszty robocizny poniesione na odtworzenie dokumentacji, a w przypadku dokumentów zawartych na elektronicznych nośnikach informacji – koszty określone w § 2 pkt 18.
- 4) PZU SA nie ponosi odpowiedzialności także za:
  - a) dokumenty, których odtworzenie nie jest konieczne do prowadzenia dalszej działalności gospodarczej, takie jak notatki, protokoły, projekty umów, oferty, pisma wewnętrzne, pisma informacyjne do klientów, materiały reklamowe i wycinki prasowe, itp.,
  - b) uszkodzenia dokumentów, które nie uniemożliwiają ich odczytania lub nie powodują ich unieważnienia,
  - c) koszty zmian merytorycznych w dokumentach dokonanych po wystąpieniu szkody.
- 5) Powyższe koszty objęte są ochroną ubezpieczeniową do limitu odpowiedzialności określonego w umowie ubezpieczenia na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.

§ 68. Klauzula ubezpieczenia sprzętu przenośnego pozostawionego bez stałego dozoru

Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, co następuje:

- 1) Zakres ubezpieczenia w stosunku do przenośnego sprzętu elektronicznego użytkowanego w celach służbowych poza miejscem określonym w umowie ubezpieczenia i pozostawionego bez stałego całodobowego dozoru obejmuje szkody powstałe w wyniku:
  - a) kradzieży z włamaniem do pojazdu pod warunkiem, że:
    - sprzęt pozostawiony w pojeździe jest niewidoczny z zewnątrz (znajduje się np. w bagażniku),
    - kradzież z włamaniem z pojazdu pozostawionego poza parkingiem strzeżonym lub zamkniętym garażem miała miejsce pomiędzy godziną 6.00 a 22.00 (ograniczenia czasowego nie stosuje się, gdy pojazd ze sprzętem znajduje się na parkingu strzeżonym lub w zamkniętym garażu),
    - w trakcie postoju pojazd został prawidłowo zamknięty na wszystkie zamki i włączony został sprawnie działający system alarmowy,
    - pojazd posiada trwałe zadaszenie (jednolita sztywna konstrukcja),
  - b) kradzieży z włamaniem do lokalu innego niż wskazany w umowie ubezpieczenia jako miejsce ubezpieczenia pod warunkiem, że spełnione są zabezpieczenia lokalu podane w §12.
- 2) Niezależnie od sumy ubezpieczenia sprzętu przenośnego, odpowiedzialność PZU SA z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do limitu odpowiedzialności w wysokości 20.000 zł na jedno zdarzenie.
- 3) Dla szkód z tytułu niniejszej klauzuli ma zastosowanie franszyza redukcyjna w wysokości 25% wartości szkody i nie mniejszej niż franszyza redukcyjna określona w umowie ubezpieczenia w Rozdziale V dotyczącym ubezpieczenia sprzętu elektronicznego.

§ 69. Klauzula ubezpieczenia sprzętu przenośnego poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej

Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, co następuje:

- 1) Zakres ubezpieczenia w stosunku do przenośnego sprzętu elektronicznego użytkowanego w celach służbowych poza miejscem określonym w umowie ubezpieczenia rozszerza się o szkody powstałe na terytorium krajów Unii Europejskiej oraz Islandii, Norwegii i Szwajcarii.
- 2) Niezależnie od sumy ubezpieczenia sprzętu przenośnego, odpowiedzialność PZU SA z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do limitu odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia określonego w umowie ubezpieczenia.

§ 70. Klauzula ubezpieczenia załadunku i wyładunku

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, co następuje:

- 1) Zakres ubezpieczenia rozszerzony zostaje o szkody spowodowane na skutek:
  - a) uderzenia lub uszkodzenia mienia przez urządzenia załadownicze oraz na skutek upadku mienia spowodowanego przez te urządzenia podczas operacji załadunkowych na środek transportu i w związku z nimi, dokonywanymi przed rozpoczęciem transportu w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia jako miejsce rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej,
  - b) uderzenia lub uszkodzenia mienia przez urządzenia wyładownicze oraz na skutek upadku mienia spowodowanego przez te urządzenia podczas operacji wyładunkowych ze środka transportu i w związku z nimi, dokonywanymi po zakończeniu transportu w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia jako miejsce zakończenia ochrony ubezpieczeniowej.
- 2) PZU SA nie odpowiada także za szkody powstałe podczas załadunku i wyładunku dokonywanego:
  - a) przez osoby nie posiadające uprawnień wymaganych odpowiednimi przepisami prawa o ile takie uprawnienia są wymagane,
  - b) przez osoby będące w stanie nietrzeźwości lub po użyciu alkoholu, odurzenia narkotycznego lub środkami, po użyciu których prowadzenie lub operowanie urządzeniem załadowniczym lub wyładowniczym jest niedozwolone lub niewskazane,
  - c) przy użyciu urządzeń niesprawnych lub nie posiadających ważnych świadectw badań technicznych lub innych dokumentów wymaganych przepisami.

PREZES ZARZĄDU PZU SA

Andrzej Klesyk

§ 71. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo do wniesienia pisemnej skargi bądź zażalenia, dotyczących realizacji przez PZU SA umowy ubezpieczenia. Z zastrzeżeniem ust. 2 adresatem skargi lub zażalenia oraz właściwym do ich rozpatrzenia jest jednostka organizacyjna nadzorująca jednostkę, której skarga dotyczy lub inna jednostka wskazana przez PZU SA. Skargę lub zażalenie składa się na piśmie za pośrednictwem jednostki, której skarga dotyczy.
2. W przypadku skargi lub zażalenia dotyczących likwidacji szkód, jednostką właściwą do ich rozpatrzenia jest Centrum Likwidacji Szkód PZU SA właściwe ze względu na miejsce likwidacji szkody.
3. PZU SA udziela odpowiedzi na skargę lub zażalenie na piśmie w terminie 30 dni od dnia otrzymania skargi lub zażalenia.
4. Niezależnie od uprawnień, o których mowa w ust. 1 i 2, Ubezpieczającemu lub Ubezpieczonemu przysługuje prawo wniesienia skargi do Rzecznika Ubezpieczonych.
5. Zawiadomienia i oświadczenia, które w związku z umową ubezpieczenia składane są przez strony tej umowy powinny być składane na piśmie lub przesłane listem poleconym.
6. Ubezpieczający lub Ubezpieczony obowiązany jest do informowania PZU SA o każdej zmianie adresu. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony zmienił adres zamieszkania bądź siedziby i nie zawiadomił o tym PZU SA, pismo PZU SA skierowane pod ostatni znany adres Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego uważa się za skutecznie doręczone.
7. W porozumieniu z Ubezpieczającym mogą być wprowadzone do umowy ubezpieczenia postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w niniejszych OWU.
8. PZU SA zobowiązany jest przedstawić Ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU SA nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego. Przepisu tego nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.
9. W sprawach nieuregulowanych niniejszymi OWU mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.
10. OWU w niniejszym brzmieniu mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 1 kwietnia 2010 roku.

CZŁONEK ZARZĄDU PZU SA

Witold Jaworski